

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE WERKONBEKWAAMHEDEN MET EVOLUTIEF KARAKTER

Overwegingen naar aanleiding van een congres

Het is een feit dat de zgn. consolidatie der van een ongeval overgebleven letsels de evolutie van het schadegeval niet uitsluit. Men spreekt van consolidatie wanneer de toestand van het slachtoffer door geen *therapeutiek* meer kan verbeterd worden. Maar andere factoren, aan de tijd gebonden, kunnen de werkonbekwaamheid vermeerderen of verminderen, reden waarom in België voor de arbeidsongevallen een herzieningstermijn van drie jaar bepaald werd. In gemeen recht bestaat er echter geen wettelijk herzieningstermijn. Hoe kan dan de vergoeding aan het evolutief karakter van de invaliditeit aangepast worden? Dit vraagstuk werd door het Europees Comité voor verzekeringen aan de dagorde gesteld van het congres dat het in juli i.l. te Parijs heeft ingericht, en waar, zoals op de vorige congressen van deze groepering, juristen samen met geneesheren-deskundigen en verzekeraars uitgenodigd waren.

Dat dit onderwerp er bij uitstek een was om in dergelijke gemengde vergadering behandeld te worden, is opvallend. Een der hoofddoeleinden van de inrichters, nl. het onderling begrip bevorderen tussen juristen, verzekeraars en geneesheren-deskundigen, kon dus ter gelegenheid van de debatten van dit congres met vrucht nagestreefd worden.

Wat gezegd over het ander hoofddoeleinde van de congressen van het Europees Comité voor verzekeringen, t.w. de eerste bakens te leggen voor een harmonisatie van het vergoedingsrecht in de verscheidene landen van de Europese markt? De debatten gaven de gelegenheid de oplossingen te vergelijken die in deze verscheiden landen aan hoger gemeld en aan andere vraagstukken van het vergoedingsrecht gegeven worden. Zo we «onze rechtspraak elke dag moeten hermaken», volgens de krachtige uitdrukking van Procureur-generaal Aydalot bij de opening van het congres, is deze vergelijking gewis een der meest onontbeerlijke vereisten.

Een relaas van voormeld congres zal men in deze kolonnen niet vinden. De lezer die daarover meer wenst te weten, raadplege de artikelen die mijn collega Trouse en Versele, respectievelijk in de «Journal des Tribunaux» en in de «Revue de droit pénal» zullen doen verschijnen. Ik meen de lezer van

het Rechtskundig Weekblad meer ten dienste te staan met mijn onderwerp op systematische wijze te behandelen, gewis met benutting van de overwegingen die ik in het congres horen mocht, doch met het zeer precies doel praktische oplossingen aan de lezer voor te stellen, wat mij noodzakelijk naar vorm en inhoud van een relaas zal verwijderen.

Alvorens de grond van mijn onderwerp aan te snijden, wens ik een lofwoord aan het adres van het Europees Comité voor verzekeringen uit te spreken: de inrichting van het congres was volmaakt, en de charme van de Franse gastvrijheid zonder weerga.

Het vraagstuk van de evolutie der werkonbekwaamheden na consolidatie der letsels mag, in de praktijk, op drie verscheiden stadia onderzocht worden: het interlocutoir vonnis, het deskundig onderzoek, het definitief vonnis.

A) *Het interlocutoir vonnis.*

Moet in dit vonnis een vraag aan de deskundige gesteld worden, in verband met voormelde evolutie?

Laten wij hier vooreerst preciseren dat er geen moeilijkheid is wanneer de evolutie *zeker* is. In dit geval houdt de deskundige ermee rekening bij het bepalen van de graad van werkonbekwaamheid. Maar wat, wanneer de evolutie waarschijnlijk, of eenvoudig mogelijk is?

Een verkeerd antwoord is te zeggen dat er geen vraag dienaangaande aan de deskundige moet gesteld worden, omdat wanneer de werkonbekwaamheid een evolutief karakter heeft, de deskundige het uit eigen beweging zal verklaren. De congressisten waren vrijwel eenparig van mening dat, behoudens zeldzame uitzonderingen, de deskundigen zich onthouden dit punt te behandelen, omdat hun de vraag niet gesteld wordt. De manier waarop de zending van de deskundige in België opgesteld wordt, klinkt zelfs als een uitnodiging om de bestendige werkonbekwaamheid in een onveranderlijk procent uit te drukken.

Dat de werkonbekwaamheid in veel gevallen aan veranderingen onderhevig is, is een onomstootbaar feit. Twee voorbeelden. De breuk van de heup veroorzaakt vaak arthrose na verloop van enkele jaren. De terugkeer tot het bedrijfsleven brengt vaak verbe-

tering van de bewegingsmogelijkheid in de aangetaste ledematen. In het eerste geval dus verergering, in het tweede verbetering, in beiden onmogelijkheid voor de deskundige de toekomst te voorspellen. De statistiek van de driejaarlijkse herzieningen in zake arbeidsongevallen zou dit betoog kunnen opluisteren. Zij zijn ongelukkig naar mijn weten niet gepubliceerd.

Wat gebeurt er nu wanneer de deskundige zijn verslag maakt?

Er zijn wel deskundigen die bij het schatten van de graad van werkonbekwaamheid rekening houden met de evolutie die hun als waarschijnlijk voorkomt. Deze doenwijze schijnt niet goedgekeurd te kunnen worden.

a) omdat de begroting der vergoeding alsdan gedeeltelijk gebaseerd zal worden op elementen die onzeker zijn,

b) omdat, in geval van verergering, indien de deskundige, zonder het te zeggen, rekening hield met de verergeringskansen om de graad van werkonbekwaamheid op te drijven, tweemaal voor dezelfde schade zou vergoed worden. Moest integendeel de deskundige uitdrukkelijk verklaard hebben dat hij met de verergeringskansen — of met de verbeteringskansen — rekening hield, dan zouden vermoedelijk de verzekeraar of het slachtoffer met zijn besluiten niet akkoord gaan, en zouden ze terecht aan de rechter vragen een nieuw deskundig onderzoek, dat niet op vergissingen zou voortgaan, te bevelen.

Een andere oplossing moet dus gezocht worden. Zal men het deskundig onderzoek enkele jaren laten aanslepen, totdat de evolutiemogelijkheden zich veropenbaard hebben? Maar het slachtoffer is haastig, en heeft recht op onmiddellijke vergoeding.

Men kere of draaie het vraagstuk zoals men wil, een rechtvaardige oplossing vereist enerzijds dat de bestendige werkonbekwaamheid door de deskundige op het ogenblik van het onderzoek worde vastgesteld, dus zonder inachtneming van een evolutie die geen zekerheid biedt, anderzijds dat de rechter over de waarschijnlijkheid van evolutie ingelicht worde — en hierom moet de vraag uitdrukkelijk aan de deskundige gesteld worden.

Hier vervoeg ik een meer algemene kwestie, nl. deze van het opstellen van de zending van de deskundige. De vraag over het al of niet evolutief karakter van de werkonbekwaamheid is niet de enige die nuttig aan de deskundige kan gesteld worden. De rechter kent een vergoeding toe voor pijn en smart, doch is hij nopens dit deel van de schade op ernstige wijze door het verslag ingelicht? Over de esthetische schade, en de derving van levensvreugde («préjudice d'agrément») vindt men in de deskundige verslagen bitter weinig beoordelingselementen, precies omdat dienaangaande geen vragen aan de deskundige gesteld worden. De weerslag van de physiologische werkonbekwaamheid op de economische bedrijvigheid van het slachtoffer is ook een punt dat gemeenlijk in het vage wordt gelaten, terwijl het nochtans voor de beoordeling van het geval essentieel is, en in de landen van Germaans recht (Duitsland en Oostenrijk) de enige maatstaf voor het bepalen der vergoeding uitmaakt. Ware het niet gewenst al deze punten aan te raken in een zendingsformule die dezelfde voor al de gevallen zou mogen zijn, en die voor het gemak van rechters en griffiers op gedrukte formulieren, van het formaat van de minuten, zou mogen gesteld worden?

Hieronder laat ik dergelijke formule volgen, met verzoek aan alwie voor de kwestie interesse heeft,

mij zijn opmerkingen te laten geworden, wat mij zou toelaten in een volgend artikel het onderwerp opnieuw te behandelen, en een verbeterde formule voor te stellen.

«Benoemt tot deskundige de h., onder voorbehoud van het recht van partijen in de veertien dagen van heden af een ander deskundige bij gemeen overleg aan te stellen,

Met opdracht

Inachtnemend de voorschriften van art. 315 en v. van het W.B.R., in een beredeneerd en met de wettelijke eedformule beëindigd, ter griffie van deze rechtbank neer te leggen verslag, desnoods na het advies van gespecialiseerde confraters te hebben ingewonnen,

(N.B. In strafzaken zijn de alinea's hierboven op een andere wijze op te stellen.)

1) de letsels door het slachtoffer ingevolge het kwetsieus ongeval ondergaan, en de behandeling dezer letsels tot aan de genezing of de consolidatie, te beschrijven,

2) de tijdelijke en de bestendige werkonbekwaamheid te bepalen,

3) ten aanzien van de bestendige werkonbekwaamheid, indien in de toekomst een merklijke evolutie van het geval waarschijnlijk voorkomt, in dier voege dat het onredelijk zou zijn van nu af aan de werkonbekwaamheid in een vast procent uit te drukken, te zeggen na hoeveel tijd de herziening zou kunnen gebeuren, en welke graad van werkonbekwaamheid, zelfs in geval van gunstige evolutie, als definitief verworven moet aangezien worden,

4) alle nuttige inlichtingen met het oog op het bepalen der werkelijke schade te verschaffen, o.m. te zeggen of gelet op de concrete omstandigheden van het geval — vooral de leeftijd en de aard der bedrijfsbezigheden van het slachtoffer — er van medisch standpunt uit aanwijzingen bestaan dat de weerslag van de werkonbekwaamheid op de economische bedrijvigheid van de betrokkene hoger zal zijn, ofwel lager zal zijn, dan de toegekende graad van werkonbekwaamheid,

5) te zeggen of er ten aanzien van de esthetische integriteit of van de levensgenoegens schade voorhanden is, waarvan bij het bepalen van de werkonbekwaamheidsgraad geen rekening werd gehouden, en deze schade van medisch standpunt uit te beschrijven;

Veroordeelt de verweerder tot de kosten tot op heden; Reserveert de verdere kosten;

Verzendt de zaak

B) Het deskundig onderzoek.

De vraag sub 3), nopens de evolutie der werkonbekwaamheid.

Zoals hoger gezegd, indien de evolutie van een geval van werkonbekwaamheid met zekerheid te voorzien is, dan moet de deskundige daarmee in de schatting van de graad van werkonbekwaamheid rekening houden. Maar hij vergete niet daar uitdrukkelijk gewag van te maken, want anders zou het slachtoffer, dat voorbehoud zou maken voor latere verwickelingen, tweemaal voor dezelfde schade kunnen vergoed worden. Hier stellen zich geen problemen.

Er is ook geen probleem wanneer de evolutie enkel tot het domein van de normaal niet te verwachten mogelijkheden behoort. Het is slechts wanneer de

evolutie bepaald *waarschijnlijk* is, dat de rechter moet verwittigd worden.

De verzekeraars zijn geen voorstanders van een herziening der werkonbekwaamheid. Dit brengt hun voorzieningen in de war, belet de afhandeling der zaken met de tegenverzekeraars, en brengt moeilijkheden van administratie teweeg. Ook voor de slachtoffers brengt de herziening bezwaren, daar hun readaptatie erdoor kan geremd worden. Waarom dan toch gesproken van de waarschijnlijkheid van evolutie?

Waarom? Omdat de evolutie een feit is en dat een feit niet kan uitgeschakeld worden. In de mate van het mogelijke moet de herziening vermeden worden, maar waar ze voor een rechtvaardige oplossing van het schadegeval niet te vermijden is, moet ze wel aanvaard worden.

In de commissies van het congres te Parijs kwam duidelijk te voorschijn dat ieder deskundige een verschillende methode had om het vraagstuk van de evolutie der werkonbekwaamheid op te lossen. Ik sprak reeds hoger van een paar dezer methodes en van hun onaanvaardbaarheid. In de commissie waarvan ik deel uitmaakte, was er een enkel deskundige die het m.i. bij het rechte eind had. Wanneer volgens hem de werkonbekwaamheid een evolutief karakter had, verklaarde hij in zijn verslag, dat hij het slachtoffer na een paar jaar wenste terug te zien. Dit schijnt de enige redelijke oplossing te zijn, op voorwaarde dat niettegenstaande dit uitstel, onmiddellijk een kapitaal aan het slachtoffer toegekend worde, nl. wegens het deel der werkonbekwaamheid dat zelfs in geval van gunstige evolutie niet verdwijnen zal. Het libellé van de aan de deskundige gestelde vraag strekt ertoe de beslissing van de rechtbank in deze zin voor te bereiden. Ik kom hierop terug bij het behandelen van het derde deel mijner studie, aangaande het definitief vonnis.

De bezwaren van de zgn. herziening mogen trouwens niet overdreven worden. Wie klaagt er over de driejaarlijkse herziening in zake arbeidsongevallen? Wie kan het slachtoffer beletten voorbehoud te maken voor latere verwickelingen, en strekt dit voorbehoud niet precies tot hetzelfde resultaat als de herziening?

De vraag sub 4) aangaande de weerslag van de physiologische werkonbekwaamheid op het inkomen of op de economische bedrijvigheid van het slachtoffer.

De invaliditeitsgraad zoals die in ons land onder de invloed van een officieel barema vastgesteld wordt, beantwoordt schier nooit aan een evenredig verlies van inkomen. De weerslag op het inkomen, heden nul, kan morgen het invaliditeitsprocent overtreffen, naargelang de wisselvalligheden van het leven en van de arbeidsmarkt. Daarom, en wellicht ook onder de invloed van het recht van de arbeidsongevallen, bestaat in onze rechtspraak de tendenz om steeds de vergoeding te meten aan het verlies van «economisch potentieel» vertegenwoordigd door de invaliditeitsgraad.

Er zijn nochtans gevallen waar dit niet opgaat. Een zestigjarige werkmán, die ingevolge een ongeval zijn stiel niet meer kan uitoefenen, is, spijs het gedeeltelijk karakter van de physiologische werkonbekwaamheid, meestal tot volledige werkloosheid gedoemd. Een beambte, een professor, een geestelijke, wier linker arm wordt afgezet, ondergaan geen blijvende vermindering van inkomen, hoewel de deskundige hun, op grond van het officieel barema, een

niet onaanzienlijk invaliditeitsgraad zal toekennen. De rechter zal geneigd zijn in het eerste geval de vergoeding te bepalen op grond van 100 % invaliditeit, in het tweede geval zal hij geneigd zijn de stoffelijke schade met de extrapatrimoniale schade te vermengen, en de vergoeding op een globaal bedrag *ex aequo et bono* vast te stellen.

In de aangehaalde gevallen, die klaar zijn, kan de opinie van de geneesheer-deskundige overbodig voorkomen. Maar er zijn gevallen die minder duidelijk zijn, en waar de deskundige zal kunnen zeggen dat de beschreven blijvende invaliditeit weinig of helemaal geen hinder, of integendeel een grote, ja zelfs onoverkomelijke hinder zal uitmaken voor het uitoefenen van het bepaald beroep van het slachtoffer. De rechter die oordelen moet of de voorgestelde invaliditeitsgraad wel als maatstaf voor de schatting der werkelijke schade dienstig is, zal ongetwijfeld nut halen uit de overwegingen des aangaande uitgebracht door de geneesheer, die de invaliditeit van het slachtoffer in al zijn bijzonderheden heeft onderzocht, en dus best zal weten te zeggen of de invaliditeitsgraad een juist beeld geeft van de aantasting van het economisch potentieel van het slachtoffer, in concreto gewaardeerd.

Dit schijnt een nuttig correctief te zijn van de overwegende invloed van de baremas, die, precies omdat ze baremas zijn, niet immer aan de concrete omstandigheden van ieder geval aangepast zijn.

C) *Het definitief vonnis.*

Laat ons veronderstellen dat de deskundige, in antwoord op de vraag nopens het evolutief karakter der invaliditeit, geantwoord heeft dat er een waarschijnlijkheid van *verergering* bestaat, en dat het geval na twee of drie jaar zou moeten herzien worden. De rechtbank dient dan het kapitaal te bepalen op grond van de toegekende invaliditeitsgraad, en een nieuw deskundig onderzoek te bevelen, uit te voeren na twee of drie jaar. Deze oplossing is gunstiger voor het slachtoffer dan een eenvoudig akte geven van voorbehoud voor latere verergering. Ze ontslaat immers het slachtoffer van het instellen van een nieuwe procedure, en sluit alle discussie uit nopens de kwestie of de eventuele latere verergering al dan niet in de toegestane invaliditeitsgraad besloten ligt.

Veronderstellen we nu dat de deskundige antwoordt dat er ernstige kansen zijn tot *verbetering*, en dat hij het geval hierom na drie jaar zou willen herzien. De deskundige heeft in dit geval de huidige invaliditeitsgraad bepaald (veronderstellen we 20 %), alsook de invaliditeitsgraad die zelfs in geval van verbetering niet vatbaar is voor wijziging (veronderstellen we 15 %). De rechter zal dan een kapitaal toekennen op grond van een invaliditeit van 15 %, en voor de overblijvende 5 % een *rente*, betaalbaar gedurende drie jaar. Een nieuw deskundig onderzoek, uit te voeren na drie jaar zal bevelen worden, waarna het geval definitief zal kunnen beslecht worden.

Het spreekt van zelf dat moest er nu verergering intreden in plaats van de verwachte verbetering, of moesten b.v. levensduurte of lonen verhogen, de eisen van het slachtoffer ten aanzien van het niet beslechte deel van het geschil in evenredigheid zouden mogen opgevoerd worden.

Het gevaar voor «renteneurose» schijnt met dergelijke beslissing uitgesloten te mogen worden, vermits het slachtoffer onmiddellijk een kapitaal bekomt.

Deze oplossing is een toenadering tot de rechtspraak van de landen van Germaans recht, waar

de vergoeding betaald wordt onder de vorm van een rente, van het bedrag van het inkomstenverlies, rente die steeds herzienbaar is naargelang dit inkomstenverlies schommelingen zou ondergaan.

Aan de lezer te oordelen of de in dit artikel voorgestelde oplossingen van aard zijn om een betere

aanpassing van de gerechtelijke uitspraak aan de bijzonderheden van ieder schadegeval te bevorderen.

E. VEROUGSTRAETE,
Voorzitter in het Hof van Beroep
te Gent

RECHTSpraak

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 20 november 1962.

Voorzitter : M. Vanderersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Louveaux.

Advokaat-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Vennootschappen. — Geen bevoegdheid van de beheerders het doel van de vennootschap te veranderen. — Grenzen van de handelingsbevoegdheid van de beheerders. — Gevolgen. — Bewijsplicht van de derde, die beweert met een zonder geschrift opgerichte naamloze vennootschap te hebben gehandeld.

De beheerders van een naamloze vennootschap mogen het doel van de vennootschap niet veranderen.

De beheerders handelen slechts als organen van de vennootschap en worden slechts met de rechtspersoon gelijkgesteld indien zij binnen de grenzen van hun bevoegdheid blijven. Zo de door de beheerders gedane verrichtingen buiten het maatschappelijk doel vallen, zoals het door de vennoten werd bepaald, is de vennootschap niet verbonden.

De derde, die beweert een bepaalde zonder geschrift opgerichte naamloze vennootschap en niet een bepaalde andere regelmatig opgerichte vennootschap als schuldenaar te hebben, moet bewijzen dat er in feite tussen dezelfde vennoten een onderscheiden naamloze vennootschap werd opgericht, die de werkelijk uitgeoefende bedrijvigheid tot doel heeft.

N.V. Etabl. Gedetex t./

Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, op 23 februari 1960 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Gelet op het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1317, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet, doordat het Hof van Beroep, kennis gekregen hebbende van een beroep naar hetwelk aanlegster in haar voor het Hof van Beroep genomen conclusies verwijst, en waarbij zij deed gelden dat het door de statuten bepaalde maatschappelijk doel ongewijzigd was gebleven, namelijk het vervaardigen en het verkopen van alle chemische en organische producten, en in het algemeen het bewerkstelligen van alle daaraan rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden handels-, nijverheids- en financiële verrichtingen en bewerkingen op onroerende goederen, en « dat, zo men enerzijds de uitdrukkingen: verkoop van alle chemische en organische producten ontleedt, en dat men anderzijds vaststelt dat de werkelijke bedrijvigheid van de vennootschap sinds einde 1952 bestaat in het verkopen van weefsels van plantaardige vezels,

zoals katoen, vlas en jute, er uit dient te worden afgeleid, dat deze maatschappelijke bedrijvigheid door de statuten voorzien wordt vermits zij de verkoop van organische producten tot doel heeft; dat inderdaad, zo men de woordenboeken « Littré », « Larousse du XXe siècle » en dit van de « Académie française » raadpleegt, daaruit volgt dat in de omgangstaal de uitdrukking « organisch product » gebruikt wordt ter aanduiding van de uit de organische wereld i.e. uit het planten- en dierenrijk voorkomende grondstoffen, terwijl die termen in de moderne wetenschappelijke taal doelen op de grondstoffen die in tegenstelling met de andere stoffen hoofdzakelijk uit koelstof bestaan », beslist dat aanlegster « haar maatschappelijk doel gewijzigd heeft, door niet langer chemische en organische producten te vervaardigen en te verkopen, en een handel van gewone stoffen aan te vangen », om de reden dat toch niet kan beweerd worden, zoals verzoekster (hier aanlegster) het doet, dat het verkopen van stoffen, al waren zij uit plantaardige vezels samengesteld, in het raam valt van het vervaardigen en verkopen van organische producten; dat volgens de betekenis die zij aan het woord « organisch » geeft, « zij bijna alle handelsproducten zou omvatten »,

dan wanneer, *eerste onderdeel*, het bestreden arrest aldus uitspraak doende, de bewijskracht van de statuten van de vennootschap, volgens welke « de vennootschap tot doel heeft allerlei chemische en organische producten te vervaardigen en te verkopen » heeft miskend door aan dit beding van de statuten een met de termen ervan onverenigbare draagwijdte toe te kennen (schending van al de in het middel aangeduide wetsbepalingen),

en dan wanneer, *tweede onderdeel*, het bestreden arrest, om de door aanlegster in haar beroep voorgehouden uitlegging van de term « organisch » af te wijzen, zich er toe beperkt aan te voeren « dat in de betekenis die zij aan het woord « organisch » toekent het bijna alle handelsproducten zou omvatten », zonder vast te stellen dat de stichters van de aanleggende vennootschap het verkopen van « bijna alle handelsproducten » niet in het statutair doel hebben willen begrijpen of zonder te beslissen dat het woord « organisch » een andere betekenis kon hebben dan die welke aanlegster eraan in haar beroep had toegekend;

dat het bestreden arrest derhalve geen passend antwoord op het beroep van aanlegster verstrekt (schending van de in het middel aangeduide bepalingen en inzonderheid van artikel 97 van de Grondwet) :

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat de uitlegging door het hof van beroep gegeven aan artikel 3 van de statuten, waarin het maatschappelijk doel van aanlegster bepaald wordt, niet onverenigbaar is met de gebruikelijke betekenis van de in dit artikel voorkomende termen;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat het hof van beroep, door er op te wijzen « dat toch niet kan beweerde worden... dat het verkopen van gewone stoffen, al waren zij uit plantaardige vezels samengesteld, in het raam van het vervaardigen en verkopen van organische producten valt », impliciet, doch zeker beslist dat de vennoten van de vennootschap « Etablissements G. Mertens » niet het verkopen van « bijna alle handelsproducten » hebben op het oog gehad;

Dat het middel in zijn beide onderdelen feitelijke grondslag mist;

Gelet op het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1832 en 1833 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 4, 26, 29 en 70 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen, 25 en 27 van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, doordat het bestreden arrest, zonder vast te stellen dat er een beaardslag voorhanden was van de algemene vergadering van de vennootschap « Etablissements Gaston Mertens » tot wijziging van het statutair doel van de vennootschap, of dat enig akkoord bestond tussen twee of meerdere personen teneinde een nieuwe vennootschap op te richten, beslist dat de vennootschap « Etablissements Gaston Mertens » opgehouden heeft te bestaan, dat de vennootschap Gedetex er niet de voortzetting van is, doch een nieuwe zonder geschrift opgerichte vennootschap, waarvan verweerder evenwel het bestaan kan inroepen bij toepassing van artikel 4 van de wetten betreffende de handelsvennootschappen, om de redenen « dat ten deze duidelijk blijkt, dat verzoekster (hier aanlegster) het maatschappelijk doel gewijzigd heeft, door niet langer chemische en organische producten te vervaardigen en te verkopen, en een stoffenhandel aan te vangen » en om de redenen dat « artikel 4 van de gecoördineerde wetten betreffende de vennootschappen ongetwijfeld een geschrift vereist, doch dat de afwezigheid van dit geschrift tot geen volstrekte nietigheid leidt; dat de vennootschap geldig werkdadig blijft zolang de nietigheid ervan niet door het gerecht uitgesproken wordt...; dat zij dus winsten kan behalen en belastingplichtig kan worden; ... dat de administratie een derde is in de zin van evengemeld artikel... dat zij, door verzoekster te belasten, duidelijk het bestaan heeft uitgeoefend van de nieuwe onregelmatig opgerichte vennootschap, zoals zij zich in werkelijkheid aan haar heeft vertoond », en dat het « voor de fiscus onverschillig is of deze toestand (verdwijning van de oude vennootschap en oprichting van een nieuwe) door de algemene vergadering gewild is of door de beheerders geschapen is, daar de fiscale verplichtingen van verzoekster ten deze van haar werkelijke toestand afhankelijk zijn ».

dan wanneer, *eerste onderdeel*, zo het waar is dat de fiscus, naar luid van evenbedoeld artikel 4, zich, als derde, mag beroepen op het bestaan van een zelf, zonder geschrift opgerichte vennootschap, hij nochtans, om deze bepaling te mogen inroepen, het bestaan van een overeenkomst van vennootschap tussen de beeerde vennoten moet bewijzen, en dat ten deze, vermits het bestaan van dergelijke overeenkomst door aanlegster bij conclusies uitdrukkelijk ontkend wordt, het hof van beroep zijn beslissing slechts kon rechtvaardigen op voorwaarde dat het hof het bestaan van deze vennootschapovereenkomst vaststelde, wat het hof niet gedaan heeft,

en dat, in het bijzonder, vermits het doel van een naamloze vennootschap wordt bepaald door haar sta-

tuten en onafhankelijk is van de handelingen die door haar beheerders in naam van deze vennootschap verricht worden, dit doel niet gewijzigd werd en geen nieuwe vennootschap werd opgericht door het feit dat die beheerders in die hoedanigheid handelingen verrichten die buiten het maatschappelijk doel vallen (schending van al de in het middel bedoelde bepalingen),

en dan wanneer, *tweede onderdeel*, door te beslissen dat de fiscus, in tegenstelling met particulieren, zich op het bestaan van een nieuwe vennootschap mag beroepen zonder het bewijs van de toestemming van de vennoten te moeten leveren, omdat hij het recht heeft op de « werkelijkheid van de feiten » te steunen, de beslissing van het hof van beroep niet meer gerechtvaardigd wordt door de toepassing van artikel 4 van de wetten betreffende de handelsvennootschappen, doch beroep doet op een verschillend juridisch principe waarvan het bestaan door geen wetsbepaling bekrachtigd wordt en waarvan de toepassing bovendien, bij gebrek aan nauwkeurigheid, onmogelijk door het Hof kan worden nagegaan (schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 4 van de wetten betreffende de handelsvennootschappen, 25 en 27 van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen),

en dan wanneer, *derde onderdeel*, de in het tweede onderdeel bedoelde redenen, de reden tegenspreken waarom het hof van beroep verklaart dat de stelling van de fiscus gegrond is door evenbedoeld artikel 4 en door het recht van keuze dat deze bepaling aan derden toekent, welke keuze de fiscus volgens het bestreden arrest zou uitgeoefend hebben,

dat deze tegenstrijdige redenen met een afwezigheid van redenen gelijkstaan (schending van artikel 97 van de Grondwet);

Over de drie onderdelen samen :

Overwegende dat het arrest er op wijst dat « de administratie met reden tot het verdwijnen van de N.V. Etablissements Gaston Mertens en tot de oprichting van een nieuwe vennootschap... de N.V. Etablissements Gedetex besluit door het verschil tussen de maatschappelijke doeleinden van die twee vennootschappen in te roepen; ... dat ten deze duidelijk blijkt dat verzoekster (hier aanlegster) het maatschappelijk doel gewijzigd heeft...; dat het voor de fiscus onverschillig is of deze toestand door de algemene vergadering werd gewild of door de beheerders geschapen werd...; dat, gesteld dat de door de kwestieuze algemene vergadering (die van 28 november 1952) genomen besluiten oprecht waren en dat het de beheerders zijn die het verder voortbestaan van de vroegere vennootschap door wijziging van het maatschappelijk doel verhinderd hebben, de leden van deze algemene vergadering gebeurlijk die beheerders ter verantwoording zouden kunnen oproepen;

Overwegende dat het hof van beroep alleen uit de handelingen van de beheerders geen wijziging van het maatschappelijk doel in hoofde van de vennootschap kon afleiden;

Overwegende dat de beheerders van een naamloze vennootschap niet vermogen het maatschappelijk doel te veranderen;

Overwegende enerzijds, dat de beheerders slechts als organen van de vennootschap handelen en slechts met de rechtspersoon gelijk gesteld worden indien zij binnen de grenzen van hun bevoegdheid blijven; dat, zo de door de beheerders gedane verrichtingen buiten het maatschappelijk doel vallen, zoals het door de vennoten werd bepaald, de beheerders de vennootschap

niet hebben kunnen verbinden, noch derhalve het maatschappelijk doel ervan hebben kunnen wijzigen;

Overwegende, anderzijds, dat de derde, die beweert een bepaalde zonder geschrift opgerichte naamloze vennootschap en niet een bepaalde andere regelmatig opgerichte vennootschap als schuldenaar te hebben, moet bewijzen dat er in feite tussen dezelfde vennoten een onderscheiden naaamloze vennootschap werd opgericht, die de werkelijk uitgeoefende bedrijvigheid tot doel heeft;

Waaruit volgt dat het middel, in zover het de miskenning van artikel 4 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen inroept, gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, doch alleen in zover het beslist dat aanlegster het voordeel van artikel 32, paragraaf 1, lid 2, van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, niet mag inroepen, zelfs wanneer de verrichtingen, die inkomsten opleveren doch vreemd zijn aan het maatschappelijk doel, in strijd met de door de algemene vergadering van de vennoten genomen besluiten uitgaan van haar beheerders;

Verwerpt de voorziening voor het vorige;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de helft van de kosten, de andere helft ten laste van aanlegster blijvende;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 september 1962.

Voorzitter : Mr. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : Mr. Belpaire.

Procureur-generaal : Mr. Hayoit de Termicourt.

Advokaat : Mr. Van Leynseele.

Met het zegel gelijkgestelde taksen. — Aanslag van ambtswege. — Interpretatie van artikel 48, 4. van het wetboek.

Zo artikel 48, 4. van het Wetboek bepaalt dat de bij zijn eerste alinea voorziene aanslag van ambtswege — voor het geval de belastingplichtige de door de wet voorgeschreven boekhoudkundige documenten niet voorbrengt — eveneens van toepassing is in het bij de tweede alinea omschreven geval — dit waar een zeker aantal belastbare verrichtingen niet zijn ingeschreven in een overigens schijnbaar regelmatige boekhouding —, het daaraan, in een tekst die alleen met de tweede alinea één geheel vormt, toevoegt dat « in dit geval » de toepassing van de aanslag van ambtswege « zich zal mogen uitbreiden tot heel het tijdperk voorzien door het eerste alinea van artikel 31 ».

Uit deze tekst blijkt dat dergelijke uitbreiding niet in de bij het eerste alinea van artikel 48, 4. bedoelde gevallen geoorloofd is. De door de wetgever gewilde gelijkaardigheid van de in de door de tweede alinea bedoelde gevallen te treffen maatregelen, betekent immers niet noodzakelijk de vol-

komen gelijkheid ervan met de sanctie verbonden aan de eerste categorie van gevallen.

Belgische Staat (Minister van Financiën) t./
P.V.B.A. « Lenssens en Zoon »

Gelet op het bestreden arrest, op 14 mei 1960 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van artikel 484 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes, zoals deze bepaling bij artikel 10 van het koninklijk besluit van 27 maart 1936 in bedoeld wetboek werd ingelast, hetwelk opnieuw werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 21 oktober 1938 in uitvoering van het koninklijk besluit van 29 september 1938, en zoals ze bij artikel 60 van de wet van 13 augustus 1947 werd gewijzigd,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat verweester gedurende een deel (namelijk van 1 januari 1950 tot 27 maart 1950) van het tijdperk bepaald in het eerste lid van artikel 31 van gemeld wetboek geen inkomfactuurboek heeft gehouden, beslist dat alleen voor de periode waarin het factuurboek niet werd gehouden, aan verweester een ambtshalve aanslag mag opgelegd worden, dan wanneer, in de gegeven omstandigheden, de ambtshalve aanslag mag slaan op gans het bij gemeld artikel 31 bepaald tijdperk;

Overwegende dat de eerste alinea van artikel 484 van het wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes, zoals die bepaling blijkt uit artikel 10 van het koninklijk besluit nr 264 van 27 maart 1936, de gevallen beoogt waarin personen ofwel, gedurende heel of gedurende een deel van het tijdperk voorzien onder artikel 31, de voorgeschreven bescheiden niet gehouden hebben, ofwel deze niet willen ofwel niet kunnen voorleggen; dat de tweede alinea de personen betreft ten laste waarvan de administratie bewijst dat, voor een tijdperk van ten minste twee maanden begrepen in het bij artikel 31 voorziene tijdperk, zij verrichtingen ten belope van meer dan één tiende van het bedrag der door die bescheiden vastgestelde verrichtingen niet ingeschreven hebben;

Overwegende dat zo dit artikel 484 bepaalt dat bij de eerste alinea de voorziene taxatie van ambtswege eveneens van toepassing is in het bij de tweede alinea omschreven geval, het daaraan, in een tekst welke alleen met de tweede alinea een geheel vormt, toevoegt dat « in dit geval » de toepassing van dat artikel « zich zal mogen uitbreiden tot heel het tijdperk voorzien door de eerste alinea van artikel 31 »;

Dat uit die tekst blijkt dat dergelijke uitbreiding niet in de bij de eerste alinea van artikel 484 bedoelde gevallen geoorloofd is;

Overwegende weliswaar dat, volgens het verslag aan de Koning, dat aan het koninklijk besluit nr 264 van 27 maart 1936 voorafgaat, « het billijk is dat men te hunnen opzichte (dit wil zeggen ten opzichte van de bij de tweede alinea van artikel 484 bedoelde personen) maatregelen treffen gelijkaardig aan deze die zich opdringen ten overstaan van diegenen die geen bescheiden hebben gehouden »;

Maar dat de gelijkaardigheid van de getroffen maatregelen de volkomen gelijkheid ervan niet betekent; dat het koninklijk besluit nr 264 de administratie heeft gemachtigd tot ambtshalve taxatie over te gaan zowel in ieder van de bij de eerste alinea bedoelde gevallen als in het bij de tweede alinea voorziene geval, maar dat daaruit niet volgt dat het tijdperk waarvoor die maatregel toegelaten wordt het-

zelfde moet zijn in de bij de eerste alinea omschreven gevallen en in het bij de tweede alinea omschreven geval;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

NOOT. - Het door bovenstaand arrest bevestigd arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 14 mei 1960 werd gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad, 1960-61, 755.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 26 juni 1963.

Voorzitter: M. Declaire.

Raadsheren: M.M. De Bock en Coyette.

Substituut-auditeur-generaal: M. Louis.

Advokaat: Mr. Wouters.

Oorlogsschade aan private goederen. — Nationaliteitsvereiste.

Art. 3 § 4 van de gecoördineerde wetten betreffende de herstelling van de oorlogsschade aan private goederen bepaalt op beperkende wijze de afwijkingen die worden toegestaan op de in art. 3 § 1 gestelde regel dat de getroffen en de Belgische nationaliteit moeten bezitten op de dag van het schadegeval en op 10 november 1947.

In casu kunnen geen aanspraak op vergoeding laten gelden de personen, die, geboren na 1930 uit een staatloze vader en een Belgische moeder, door nationaliteitskeuze de Belgische nationaliteit verwerven.

Belgische Staat (Minister van Openbare Werken)
t/ Kiriline.

Arrest nr. 10.111.

Gezien het op 31 maart 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, thans de Minister van Openbare Werken, de nietigverklaring vordert van de op 2 december 1960 gewezen en op 31 januari 1961 ter kennis gebrachte tussenbeslissing van de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant, die onder wijziging van de beslissing *a quo* erkent dat Boris Kiriline voldoet aan het nationaliteitsvereiste voorgeschreven om in aanmerking te komen voor de gecoördineerde oorlogsschadewetten;

Gezien het op 31 maart 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, thans Minister van Openbare Werken, de nietigverklaring vordert van de op 2 december 1960 gewezen en op 30 januari 1961 ter kennis gebrachte tussenbeslissing van de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant, die onder wijziging van de beslissing *a quo* erkent dat Dimitri Kiriline voldoet aan het nationaliteitsvereiste voorgeschreven om in aanmerking te komen voor de gecoördineerde oorlogsschadewetten;

Gezien het op 31 maart 1961 ingediende verzoek-

schrift, waarbij de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, thans Minister van Openbare Werken, de nietigverklaring vordert van de op 9 december 1960 gewezen en op 30 januari 1961 ter kennis gebrachte beslissing van de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant, inzake Boris Kiriline tegen de Belgische Staat, die « zegt » dat de beroepen beslissing als nietig en onbestaand moet worden beschouwd wat haar uitwerking betreft » en « zegt dat de financiële Staatsbijdrage » achteraf zal worden vastgesteld overeenkomstig een beslissing inzake definitieve vergoeding, die uitpraak doet over de gezamenlijke aan het getroffen » patrimonium toegebrachte schade »;

Gezien het op 31 maart 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, thans Minister van Openbare Werken, de nietigverklaring vordert van de op 9 december 1960 gewezen en op 30 januari 1961 ter kennis gebrachte beslissing ten gronde van de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant inzake Dimitri Kiriline tegen de Belgische Staat, uitpraak doende in dezelfde termen als de vorige;

Overwegende dat de goederen van de moeder, Nelly Marchand, van Belgische nationaliteit, bij haar overlijden op 30 juli 1941, in het vermogen van de tegenpartijen zijn opgenomen; dat die goederen bestonden uit een onverdeeld aandeel in een te Waver gelegen onroerend goed, in stoffierend huisraad en in stocks; dat die in 1940 getroffen goederen andermaal zijn getroffen op 4 september 1944;

Overwegende dat de tegenpartijen in België onderscheidenlijk op 16 augustus 1936 en 22 juli 1934 uit een staatloze vader en een Belgische moeder zijn geboren; dat zij de Belgische nationaliteit door keuze hebben verkregen; dat het vonnis van 8 juli 1952 van de rechtbank van eerste aanleg van Nijvel, waarbij de keuze van Dimitri Kiriline werd bekrachtigd, op 9 augustus 1952 te Waver is overgeschreven; dat het vonnis van dezelfde rechtbank van 25 mei 1954 waarbij de keuze van Boris Kiriline werd bekrachtigd, op 18 juni 1954 te Waver is overgeschreven;

Overwegende dat de beslissingen van de provinciale directeur de tegenpartijen de vergoeding hebben ontzegd voor de schade die op 4 september 1944 was toegebracht aan de goederen waarvan zij eigenaar waren geworden, omdat geoordeeld werd dat de tegenpartijen niet voldeden aan de eisen van artikel 3, § 4, van de op 30 januari 1954 gecoördineerde wetten betreffende de herstelling der oorlogsschade aan private goederen;

Overwegende dat beide op 2 december 1960 door de Commissie van beroep gewezen tussenbeslissingen de beslissingen *a quo* teniet hebben gedaan en beslist hebben dat de gebroeders Kiriline voldeden « aan het » nationaliteitsvereiste van artikel 3 van de gecoördineerde wetten »;

Overwegende dat de Staat de nietigverklaring van beide tussenbeslissingen van 2 december 1960 vordert omdat hun motivering uitgaat van een verkeerde uitlegging van artikel 3, § 4, 1°, van de gecoördineerde oorlogsschadewetten, en van de twee beslissingen van 9 december 1960 omdat zij verwijzen naar de motivering van de tussenbeslissingen om te erkennen dat de gebroeders Kiriline aanspraak kunnen maken op financiële Staatsbijdrage in zover zij aan het nationaliteitsvereiste voldoen; dat hij doet gelden dat zowel uit de tekst zelf van artikel 3, § 4, 1°, als uit de par-

lementaire voorbereiding die de wording van die tekst schetst, blijkt, dat de voorafgaande voorwaarde, namelijk dat naturalisatie vóór het schadegeval aangevraagd is, moet vervuld zijn niet alleen wanneer de Belgische nationaliteit door naturalisatie, maar ook wanneer zij door keuze of door herkrijging wordt verkregen;

Overwegende dat de tegenpartijen in hoofdzaak doen gelden, dat de uitoefening van de keuze geen aanvraag om naturalisatie zoals bedoeld in artikel 3, § 4, 1°, van de gecoördineerde wetten kan vergen, dat de verzoekers die in België geboren zijn, uit een Belgische moeder, die er altijd hebben gewoond, de naturalisatie niet behoeften aan te vragen; dat zij, zodra zij konden, gebruik hebben gemaakt van de keuze bedoeld in de door het koninklijk besluit van 14 december 1932 gecoördineerde wetten op de verwerving, het verlies en de herkrijging van de nationaliteit; dat niet kan worden geëist dat zij vóór 31 december 1930 in België hebben verbleven, aangezien zij op dat tijdstip nog niet geboren waren;

Overwegende dat artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten het algemeen beginsel stelt, dat de getroffen de Belgische nationaliteit moeten bezitten op de dag van het schadegeval en op 10 november 1947; dat § 4 van dezelfde wetsbepaling sommige afwijkingen op die regel toestaat; dat die afwijkingen beperkend moeten worden uitgelegd;

Overwegende dat de onder 1° van § 4 bedoelde uitzondering slaat op buitenlandse of staatloze natuurlijke personen die hun gewone verblijfplaats reeds vóór 31 december 1930 in België hadden, vóór het schadegeval op regelmatige wijze hun aanvraag om naturalisatie hebben ingediend ter uitvoering van artikel 16 van de gecoördineerde wetten, deze aanvraag op regelmatige wijze opnieuw hebben ingediend vóór 1 januari 1951 en de Belgische nationaliteit vóór 1 januari 1960 door naturalisatie, keuze of herkrijging hebben verkregen;

Overwegende dat die uitzondering aanvankelijk alleen doelde op buitenlandse of staatloze natuurlijke personen die de Belgische nationaliteit door naturalisatie hadden verkregen; dat de wetgever, uitgaande van de wet van 31 december 1951 waarbij zekere termijnen worden verleend om de hoedanigheid van Belg te verwerven, die uitzondering onder meer heeft uitgebreid tot hen die, na een aanvraag om naturalisatie te hebben ingediend, op geldige wijze een verklaring van keuze ingevolge de wet van 31 december 1951 hebben kunnen doen en van hun aanvraag om naturalisatie hebben kunnen afzien; dat de Commissie van beroep toen zij op de tegenpartijen artikel 3, § 4, 1°, toepaste, terwijl dezen toch in 1934 en in 1936 geboren waren, en dus niet konden voldoen aan de voorwaarde om reeds van vóór 31 december 1930 in België te verblijven noch een aanvraag om naturalisatie konden indienen, een verkeerde toepassing van die wetsbepaling heeft gemaakt;

Overwegende dat de tegenpartijen niet beweren dat hun vader een aanvraag om naturalisatie overeenkomstig artikel 16 van de gecoördineerde wetten zou hebben ingediend, noch dat hij de Belgische nationaliteit door naturalisatie, keuze of herkrijging vóór 1 januari 1960 zou hebben verkregen; dat artikel 3, § 4, 2°, evenmin op hen toepasselijk is; dat het door de Staat aangevoerde middel gegrond is.

Besluit :

Artikel 1 :

De beslissingen nrs 334, 335, 346 en 347, op 2 en 9

december 1960 door de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant gewezen inzake Boris Kiriline en Dimitri Kiriline, zijn vernietigd.

Artikel 2 :

Dit arrest zal op de registers van de Commissie van beroep voor oorlogsschade aan private goederen van Brabant worden overgeschreven en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 12 juni 1963.

Voorzitter : M. Beeckmans de Westmeerbeek.

Raadsheren : M.M. Van der Haegen en Rovens.

Advocaat-Generaal : M. De Busscher.

Advocaten : Mrs. Boelens, Van der Donckt, Mertens de Wilmars en Monnoyer loco Mr. Gilson de Rouvreur.

Wegenverkeer. — Gevaartekens. — Voorrangsignalisatie. — Objectieve en uiterlijke kenmerken.

De bepalingen van de wegcode in zake voorrang zijn op objectieve elementen gesteund; deze objectieve elementen en niet een persoonlijke subjectieve kennis der plaats moet de houding van de weggebruiker bepalen.

P.V.B.A. De Schelde-Smets en Dewilde t./ N.V. Artic, N.V. L'Urbaine, Stad Antwerpen, De Corte, N.V. L'Union der Propriétaires.

.....

Ten gronde

Overwegende dat het bestreden vonnis terecht aanstipt dat de voorrang waarover de voerder van de autobus meende te beschikken slechts gesteund kon zijn op de kennis die hij beweerde te hebben van het bestaan van een verkeersteken nr. 26 in de straat die hij ging kruisen, maar dat geen enkel teken in de Montignystraat die hij volgde, er op wees dat de normale regels der prioriteit niet van toepassing waren;

Overwegende dat de bepalingen van de wegcode in zake voorrang gesteund zijn op objectieve kenmerken; dat deze objectieve elementen, en niet een persoonlijke subjectieve kennis der plaats, de houding van de weggebruiker moeten bepalen;

Overwegende dat de eerste rechter daaruit met gepaste redenen heeft afgeleid dat de chauffeur van de autobus De Schelde zich had te gedragen naar de regelen der gewone prioriteit van rechts en een fout beging met dit te verzuimen.

Overwegende dat appellante de P.V.B.A. De Schelde, Smets, De Wilde en C° blijft beweren dat de Stad Antwerpen, die de Cuyllitsstraat, waaruit de camionette van Artic gereden kwam, liet voorzien van het verbodsteken nr. 26 (omgekeerde driehoek, met het woord « stop »), een fout heeft begaan door dit teken niet te verlichten.

Overwegende dat het blijkt uit het gemeentelijk besluit van 20 januari 1956 dat het teken nr. 26, zoals het geplaatst was op het ogenblik van het ongeval, bedoeld was om ook van kracht te zijn bij nacht, doch de stad Antwerpen oordeelde « dat het

niet noodzakelijk was vermeld verkeersbord electrisch te verlichten, daar de plaatselijke openbare verlichting ruimschoots voldoende zou zijn om een goede zichtbaarheid tijdens de nacht te verzekeren»;

Overwegende dat het niet verwezenlijken van haar inzicht terzake aan de Stad Antwerpen niet als een fout mag beschouwd worden, die onzekerheid omtrent de bij nacht geldende verkeersregeling zou veroorzaakt hebben; dat het anders zou zijn indien, zoals dit thans moet, zich in de Montignystraat een duidelijk zichtbaar voorrangsteken (nr. 2) had bevonden;

Overwegende bijgevolg dat de door de aangestelde van appellante aan de P.V.B.A. De Schelde, Smets, De Wilde en C^o begane fout, rechtstreeks en alleen, als oorzaak van het ongeval dient beschouwd te worden;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Rechtdoende op tegenspraak,

Alle verdere, meer omvattende of tegenstrijdige besluiten verwerpende,

Gehoord ter openbare zitting, het eensluidend advies van de heer Substituut-Procureur-Generaal Van de Velde,

Voegt samen als verknocht de beroepen ingeschreven sub nrs. 43.412 en 43.721 van de algemene rol;

Ontvangt de hoofdberoepen en het incidenteel beroep;

Verklaart de hoofdberoepen ongegrond, het incidenteel beroep gegrond;

NOOT : Zie vonnis a quo van de Burgerlijke Rechtbank van Antwerpen d.d. 22 juni 1961, kol. nr. 725.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 8 december 1962.

Voorzitter : M. P. Carnewal.

Raadsheren : M.M. Lefebvre en Janssens.

Advokaat-generaal : M. Bonte.

Advokaten : Mrs. Brondel en J. Kickx.

Minnelijke schikking. — Voorgesteld niettegenstaande de wettelijke voorwaarden ertoe niet vervuld zijn. — Gevolgen ten aanzien van de publieke vordering.

Wanneer de schade niet vergoed werd, is één der wettelijke vereisten niet vervuld en heeft het aanvaarde en uitgevoerde voorstel tot minnelijke schikking niet tot gevolg de openbare vordering te doen vervallen.

O.M. en Bruneel b.p. t./ Rosseneu.

Verdacht van : te Gent, de 19 juli 1961.

Bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om de persoon van een ander aan te randen, onvrijwillige slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Bruneel Marie-Louise.

Daaraan schuldig verklaard, aannemende verzachtende omstandigheden spruitende uit de afwezigheid van vroegere veroordelingen, werd verdachte, op tegenspraak veroordeeld in een geldboete van 30 F, verhoogd met 190 deciem en aldus gebracht op 600 F of een vervangende gevangenisstraf van tien dagen,

voorwaardelijk 5 jaar en in de gedingskosten begroot op 190 F ;

Op burgerlijk gebied, werd de veroordeelde verwezen te betalen, bij wijze van schadevergoeding :

1) 4130 F voor materiële schade ten definitieve titel ;

2) 10.000 F, voor verdere materiële en morele schade samen, beide bedragen vermeerderd met de vergoedende intresten vanaf 19.7.1961 tot 5 april 1962, de gerechtelijke intresten vanaf 6.4.1962 tot de dag der volledige betaling en vermeerderd met de kosten tot heden aan de zijde der burgerlijke partij gevallen.

Als deskundige werd aangesteld de heer Dr. Vertongen P., wonende te Brugge, Memlinplaats, 10, met opdracht, na vooraf schriftelijk de door de wet vereiste eed van deskundige te hebben afgelegd, na kennisneming van de stukken van de bundel en na alle inlichtingen en gegevens te hebben ingewonnen, o.m. advies van ter zake gespecialiseerde geneesheren — onontbeerlijk om zijn opdracht met goed gevolg te kunnen uitvoeren, de genaamde Bruneel Marie-Louise voornoemd te onderzoeken en ons te zeggen in een met reden omkleed deskundig verslag en onder de eed door de wet vereist, welke de gevolgen, zo fysieke als psychische van het ongeval zijn geweest en zullen zijn voor de toekomst ; de duur der volledige en gedeeltelijke tijdelijke werkonbekwaamheid te bepalen ; de datum der consolidatie vast te stellen ; verder te zeggen of er een volledige of gedeeltelijke blijvende werkonbekwaamheid of andere gevolgen van fysieke of psychische aard zullen blijven bestaan, en in bevestigend geval er de graad van te bepalen, rekening houdend met de gewone werkzaamheden van het slachtoffer. Verklaard werd dat de deskundige zijn verslag daaromtrent zal neerleggen ter griffie van de correctionele rechtbank te Gent vóór 4 oktober 1962, dag waarop onderhavige zaak gesteld wordt voor verdere behandeling van de burgerlijke belangen.

Overwegende dat de beroepen tijdig en regelmatig ingesteld werden ; dat de burgerlijke partij Bruneel Marie-Louise ter zitting van 23.11.1962 regelmatig incidenteel beroep instelde ;

Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat uit de verklaring van Bruneel Marie-Louise op 11 september 1961 aan de politie te Brugge afgelegd, en gestaafd door de verklaring van Dheere Monique, tot genoegen van recht is gebleken dat Bruneel voornoemd gekwetst werd tijdens het gerijongeval van 19 juli 1961 waarover aan de verdachte een minnelijke schikking aangeboden werd op 31 oktober 1961 mits betaling van een som van 300 F ;

Overwegende dat de verdachte thans de niet ontvankelijkheid inroept van de vervolgingen door het Openbaar Ministerie ingesteld om reden dat deze vervallen zijn door de betaling van deze som binnen de gestelde termijn van één maand nl. op 21.11.1961 ;

Overwegende dat de voormelde minnelijke schikking enkel aangeboden werd over het feit van de inbreuken op de voorschriften van het Algemeen Verkeersreglement omdat de vervolgende ambtenaar op dat ogenblik misleid was door de onjuiste verklaringen van de verdachte waar deze op datum en plaats der feiten zegde dat niemand gekwetst werd, en verzuimde aan te geven dat er een gekwetste was toen hij op 19 augustus 1961 zijn voorgaande verklaring bevestigde ;

Overwegende dat de gegevens der zaak toelaten te

besluiten dat de gekwetste Bruneel op dat ogenblik niet vergoed was geweest, dat de voorwaarden bepaald in art. 166 van het Wetboek van Strafvordering, aldus niet vervuld zijn om het verval van de publieke vordering aan te nemen;

Overwegende dat de toegemeten straf rechtmatig voorkomt behalve wat betreft de toekenning van de gunst der voorwaarde; dat ter zake geen aanleiding bestaat om deze te behouden;

Op burgerlijk gebied:

Overwegende dat uit de geneeskundige getuig-schriften van Dr. Van den Eynde, hoofdchirurg in het St. Janshospitaal te Brugge, blijkt dat de burgerlijke partij aldaar in behandeling is geweest op 19 juli 1961 en verder in september 1961 en maart 1962; dat op grond van subjectieve klachten er op 29 maart 1962 een radiographisch onderzoek ingesteld werd, waaruit bleek dat deze subjectieve klachten door geen enkel objectief teken gesteund werden; dat waar zij bovendien bij haar behandelende dokter Duyck begon te klagen van bewustzijnsverlies en drie weken na het ongeval tekenen van epilepsie vertoonde, zij in behandeling kwam van de zenuwarts Dr. Roussel in zelfde hospitaal, dewelke op 5 maart 1962 attesteerde «sommige dezer crises schijnen verdacht van epilepsie, andere daarentegen zijn vermoedelijk van hysterische aard. Het E.E.G. vertoont slechts geringe stoornissen, geen formele tekenen van epilepsie»;

Overwegende dat naar de verklaring van Dheere Monique - stuk 15 - de burgerlijke partij op het ogenblik van de feiten gewag maakte van pijn in de rechter heupstreek, terwijl zij zelf in haar verklaring sprak van een verwonding in de rechter heupstreek «en draaiingen»; dat het getuig-schrift van Dr. Van den Eynde dd. 11.9.1961 als letsels aanhaalt «contusie rechter fosse iliaca en fematurie» waarvoor drie weken werkonbekwaamheid bepaald werden, terwijl Dr. Duyck op 13.9.1961 opgaf «restletsels van een hersenschudding en oude spierscheur in onderbuik»;

Overwegende dat waar de verweerder vermoedt dat de burgerlijke partij uit wraak handelt «daar hij haar verloofde niet wil worden» het niet uitgesloten is dat de crisis van epileptische en van hysterische aard het gevolg zijn van deze gemoedstoestand, zodat vooralsnog geen aanleiding bestaat om haar daarvoor reeds een vergoeding toe te kennen; dat slechts rekening dient gehouden te worden met de letsels zoals beschreven in het getuig-schrift van Dokter Van den Eynde dd. 11.9.1961 (stuk 17);

Overwegende dat deswege de bedragen van 400 F en 650 F voor geneeskundige verzorging als verrechtvaardigd voorkomen, terwijl over de andere geneeskundige uitgaven slechts na het deskundig onderzoek kan beslist worden;

Overwegende dat wegens drie weken werkonbekwaamheid aan de burgerlijke partij als herbergmeid ex aequo et bono een bedrag van 3.000 F voor materiële schade en een bedrag van 1.500 F voor zedelijke schade toe te kennen valt;

Overwegende dat waar de burgerlijke partij op 5.9.1961 tegenover de verweerder terugbetaling vorderde van 2.500 F voor kosten van bestralingen terwijl in de door haar neergelegde bewijsstukken van dergelijke behandeling geen spoor terug te vinden is, de aanspraken van de burgerlijke partij met veel omzichtigheid dienen beoordeeld te worden, zodat er geen aanleiding bestaat tot toekenning van de provisie van 10.000 F;

Overwegende dat nopens het bevolen deskundig onderzoek van de burgerlijke partij het Hof de zienswijze van de eerste rechter overneemt met deze aanvulling dat de opdracht uitgebreid wordt tot het onderzoek van de door de burgerlijke partij in rekening gebrachte aankopen van geneesmiddelen ten einde het oorzakelijk verband dezer met de door het ongeval verwekte letsels te bepalen;

Overwegende dat wegens de omvang van dit deskundig onderzoek het meer geraadzaam voorkomt de opdracht te splitsen zoals hierna wordt bepaald en te dien einde twee deskundigen aan te stellen;

Om deze redenen:

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935; art. 211 van het Wetboek van Strafvordering; art. 140 der Wet van 18 juni 1889 gewijzigd door artikel 2 der wet van 4 september 1891 en de door de eerste rechter aangehaalde wetsbepalingen, ter uitzondering van art. 9 der Wet van 31 mei 1888 gew. door de Wet van 14 november 1947, niet meer van toepassing, alle wetsbepalingen door de heer Voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid;

Ontvangt de beroepen en erop wijzende:

Op strafrechtelijk gebied:

Bevestigt het vonnis a quo met deze wijziging, genomen met eenparige stemmen, dat aan verdachte de gunst van de voorwaarde tot uitvoering der straf, ontnomen wordt;

Op burgerlijk gebied:

Bevestigt het vonnis a quo met deze wijzigingen:

1) dat het bedrag ten definitieve titel aan de burgerlijke partij toegekend, verhoogd wordt tot 5.500 F (vijf duizend vijfhonderd vijftig F), in hoofdsom;

2) dat vooralsnog geen aanleiding bestaat tot toekenning van de provisie van 10.000 F (tien duizend F);

3) dat tot deskundige aangesteld wordt benevens de heer Dr. Vertonge, de heer Dr. Van Renynghe de Voxerie Guy te Brugge, Spiegelrei, 11 met de aldus gewijzigde opdracht dat, na schriftelijke eedaflegging voorafgaandelijk aan elk onderzoek, en na onderzoek van de stukken van de bundel, eerstgenoemde de burgerlijke partij Bruneel Marie Louise zal onderzoeken voor wat betreft de letsels aan de heup, en dat de tweede genoemde haar zal onderzoeken voor wat betreft de hersenletsels en de daaruit voortvloeiende zenuwstoornissen, terwijl beiden elk voor wat hen betreft de gebruikte geneesmiddelen zullen beoordelen in hun oorzakelijk verband met het ongeval;

Verklaart de kosten desaan gaande voorbehouden;

Veroordeelt de verdachte tot de kosten van beroep, deze gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie begroot op 557 F en deze gevallen aan de zijde van de burgerlijke partij, op taxe;

Wijst de zaak terug naar de eerste rechter voor verdere behandeling op burgerlijk gebied.

NOOT: In zelfde zin: A.P.R., Tw. Minnelijke schikking, nr. 138 en de aldaar geciteerde rechtspraak; Corr. Antwerpen, 25 februari 1957, R.W. 57/58, kol. 561, J.T. 1957, 736. Contra: Politie rechtbank Gent, 13.3.1962, R.W. 62/63, kol. 609.

De artikelen 166 en 180 van het Wetboek van strafvordering, laten aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken en aan de procureur des Konings toe voor bepaalde tot hun be-

voegdheid behorende misdrijven in bepaalde voorwaarden aan de overtreder een minnelijke schikking voor te stellen « behoudens het geval waarin het feit aan een ander een niet definitief vergoede schade heeft berokkend ».

Was deze voorwaarde niet vervuld en deed het orgaan van het openbaar ministerie toch een voorstel van minnelijke schikking, hetzij het bestaan van schade hem onbekend was, hetzij het ten onrechte meende dat de schade definitief vergoed was, hetzij het zich vergiste over het gebrek aan oorzakelijk verband tussen het feit en de hem bekende schade, dan heeft het betalen van de minnelijke schikking niet het door de wet beoogde gevolg kunnen verwezenlijken, met name het verval van de openbare vordering. Verdere strafvervolgning blijft mogelijk zowel door het openbaar ministerie als op rechtstreekse daging door de benadeelde.

De toepassing van deze regel heeft een groter praktisch belang verkregen sedert de wet van 30 december 1957 de minnelijke schikking heeft mogelijk gemaakt voor het wanbedrijf van onvrijwillige slagen of verwondingen.

V. R. C.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

22 juni 1961.

Voorzitter : M. De Preter.

Rechters : M.M. Blockx en Verhaegen.

Advocaten : Mrs. Van der Donckt, oBelens, Verschueren en Mertens de Wilmars.

Wegenverkeer. — Gevaartekens. — Voorrangssignalisatie. — Objectieve en uiterlijke kenmerken gebieden de houding van de weggebruiker.

De bepalingen van de wegcode inzake voorrang zijn gesteund op objectieve kenmerken; deze objectieve elementen en niet een persoonlijke kennis der plaatsen moet de houding van de weggebruiker gebieden.

N.V. Artic en N.V. L'Urbaine t/ P.V.B.A. De Schelde, Stad Antwerpen, De Corte, Union des Propriétaires.

Overwegende dat de verschillende eisen hun oorsprong vinden in een verkeersongeval, dat plaats vond op 15 februari 1957, rond 22,40 uur op het kruispunt van de Montignystraat en de Cuyllitsstraat, tussen een autobus bestuurd door De Roeck, die uit de eerstgenoemde straat kwam, en een camionette gevoerd door Zoete, die uit de laatstgenoemde straat kwam, rechts ten opzichte van de eerste ;

Overwegende dat alleen Zoete vervolgd werd, zowel voor onvrijwillige slagen en verwondingen, als op grond van art. 7-2° van de Wegcode, om het verkeersteken nr 26 (stop in omgekeerde driehoek) dat in de Cuyllitsstraat aangebracht was, niet geëerbiedigd te hebben; dat Zoete evenwel, én door de Correctionele Rechtbank van Antwerpen, én door het Hof van beroep te Brussel vrijgesproken werd, omdat het gebleken was dat het verkeersteken slechts kon ontwaard worden op een afstand die niet toelaat er het nodige gevolg aan te geven, wanneer men op het kruispunt aankomt ;

Overwegende dat op grond van deze uitspraak de maatschappij Artic, eigenares van de camionette en de verzekeraar thans de maatschappij De Schelde,

eigenares van de autobus, en de Stad Antwerpen aanspreken ; dat de Schelde eveneens vergoeding voor haar schade aan de Stad Antwerpen vraagt ;

Overwegende dat het niet volstaat aan te tonen dat Zoete geen fout begaan heeft, wat erga omnes vaststaat, maar dat in hoofde van elk der verweerders een fout dient bewezen, dat aanlegsters aldus aan de voerder van de autobus een miskenning van prioriteit verwijten, en beide partijen de Stad Antwerpen verantwoordelijk willen stellen wegens hare nalatigheid, om verzuimd te hebben het teken 26 voorzien te hebben van een behoorlijke verlichting met het gevolg dat de zekerheid van de verkeersregeling verijdeld werd ;

Overwegende dat ten onrechte wordt aangevoerd dat de eis verjaard is ; dat inderdaad de fout die aan de voerder van de autobus verweten wordt kwetsuren voor gevolg heeft gehad, en dat zij dus aanleiding had kunnen geven tot vervolgingen wegens onvrijwillige slagen en wonden ; dat de termijn van verjaring dus drie jaar is ;

Overwegende dat ten overstaan van het verwijt dat aan de voerder van de autobus gemaakt wordt, zijn verklaring wordt gesteld volgens dewelke hij, als regelmatige gebruiker van deze baan, wist dat de Cuyllitsstraat voorzien was van een stopteken, en dat hij derhalve van de voorrang genoot ;

Overwegende dat de vraag te weten of het teken 26 niet vergezeld van het teken 1.a het karakter van ondergeschikte weg aan de Cuyllitsstraat verleent, slechts een theoretisch karakter heeft; dat inderdaad, moest Zoete het verkeersteken eerbiedigd hebben, hij noodzakelijk had moeten stoppen, met het gevolg dat hij aan de andere weggebruiker een prioriteit verschuldigd was ;

Overwegende dat de voorrang over dewelke de voerder van de autobus meende te beschikken slechts gesteund was op de kennis die hij had van het bestaan ener signalisatie in de straat die hij ging kruisen ; dat geen teken in de Montignystraat, die hij volgde, erop wees dat de normale regels der prioriteit niet van toepassing waren ;

Overwegende dat de bepalingen van de wegcode inzake voorrang gesteund zijn op objectieve kenmerken ; dat deze objectieve elementen, en niet een persoonlijke kennis der plaatsen, de houding van de weggebruiker moeten gebieden ; dat de subjectieve kennis of interpretatie een onzekerheid in de plaats van een zekerheid stelt ; dat inderdaad de toestand in de baan die hij gaat kruisen, en die de voerder slechts bekend is door persoonlijke herinnering, om allerlei redenen kan veranderd zijn, terwijl de toestand op de baan die hij volgt, voor iedere weggebruiker waarneembaar, en niet vatbaar voor verkeerde interpretatie is ;

Overwegende dat De Roeck zich dus te gedragen had naar de regelen der gewone prioriteit van rechts, en dit verzuimd heeft ;

Overwegende dat, wat de fouten ten laste gelegd van de Stad Antwerpen betreft, het in de eerste plaats dient vastgesteld dat het niet in de bedoeling van het gemeentebestuur lag, het verkeersteken nr 26 niet verplichtend te maken gedurende de nacht ; dat het inderdaad blijkt uit een beraadslaging van het schepencollege, dat geacht wordt dat de publieke verlichting ruimschoots voldoende is om een goede openbare zichtbaarheid tijdens de nacht te verzekeren ;

Overwegende dat in tegenstrijd met hetgeen verweerder beweert het moet vastgesteld worden dat de verlichting ontoereikend was, en dat deze vast-

stelling steunt op de beweegredenen van het arrest, die de noodzakelijke basis vormen voor de beschikking van dat arrest;

Overwegende dat de fout van tweede verweerster aldus voldoende bewezen werd; dat het echter voorkomt dat deze fout niet in noodzakelijk verband staat met het ongeval; dat het ontbreken van een verlichting van het verkeersteken in de Cuylitsstraat niet voor gevolg moest hebben de weggebruikers in de Montignystraat in de war te brengen; dat deze inderdaad in afwezigheid van elkanders teken de voorrang van rechts dienen te eerbiedigen; dat het alleen de vergissing van De Roeck is die in plaats van de normale prioriteit te eerbiedigen, zich heeft laten leiden door zijn subjectieve kennis der plaatsen, welke bleek misleidend te zijn geweest;

Overwegende dat het bedrag der schade van tweede aanlegster weliswaar niet tegensprekelijk vastgesteld werd met eerste verweerster; dat deze echter tussen eerste en tweede aanlegster als verzekeraar-omnium vastgesteld werd en er geen redenen zijn om aan te nemen dat deze tegensprekelijke raming niet met de werkelijkheid overeenkomt; dat de schade van de derde die door de tweede aanlegster uitbetaald werd ook tegensprekelijk werd vastgesteld en er geen redenen zijn om te veronderstellen dat zij meer zou uitbetaald hebben dan de werkelijke schade, vermits haar verhaal altijd onzeker was;

Overwegende dat vastgesteld werd dat de camionette een totaal verlies was en dat alleen een termijn van acht dagen voor de aanschaffing van een nieuwe wagen in rekening mag gebracht worden, aan 300 F per dag;

Eis van De Corte en Union des Propriétaires.

Overwegende dat de eis van eerste aanlegger principieel ontvankelijk is en zich tot nog toe beperkt tot 1 F; dat de hiernabepaalde onderzoeksmaatregel nuttig blijkt;

Gezien het rekwest in heropening der debatten nedergelegd door tweede aanlegster;

Overwegende dat de debatten op 5 mei niet gesloten werden en de zaak in voortzetting gesteld werd op 18 mei 1961 en verder uitgesteld tot 14 juni 1961;

Dat de nader omschreven eis van tweede aanlegster ontvankelijk is; dat tweede aanlegster inderdaad gesubrogeerd is in de rechten van eerste aanlegger, in de mate waarin deze vergoeding van zijn werkelijke geleden schade mag vorderen; dat zij echter tot nog toe slechts het bewijs voorbrengt van de betaling van de som van 14.580 F aan de commissie van openbare onderstand te Antwerpen, en dat haar provisioneel slechts deze som kan toegekend worden; dat zij geen andere bewijzen inbrengt en op haar eis dus voor het overige nader dient besloten;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Rechtdoende op tegenspraak,

Na er over beraadslaagd te hebben,

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpend,

Voegt de zaken ingeschreven onder nrs. A.R. 68.947, 69.010 75.995 samen;

Rechtdoende op de eis van Artic en L'Urbaine:

verklaart deze ontvankelijkheid en gegrond tegen eerste verweerster; veroordeelt eerste verweerster aan eerste aanlegster te betalen de som van 2.400 F met de intresten sedert 15 februari 1957 en de kosten van de eis, en aan tweede aanlegster de som van

55.190 F met de intresten sedert 16 april 1957 en de kosten van de eis.

verklaart deze ontvankelijk doch ongegrond tegen tweede verweerster; wijst dienvolgens aanleggers af van hun eis met veroordeling tot de kosten.

Rechtdoende op de eis van de P.v.b.a. De Schelde, Smets, De Wilde en Co:

verklaart deze ontvankelijk doch ongegrond; wijst aanlegster af en veroordeelt haar tot de kosten;

Rechtdoende op de eis van de Corte Marcel:

verklaart deze ontvankelijk doch slechts gegrond tegenover eerste verweerster ten belope van de gevraagde som;

verklaart deze ontvankelijk doch niet gegrond tegenover tweede verweerster; wijst dienvolgens aanlegger ervan af en veroordeelt hem tot de kosten van deze eis;

Rechtdoende op de eis van de Union des Propriétaires:

verklaart deze ontvankelijk tegen eerste verweerster en voorlopig slechts gegrond ten belope van 14.580 F;

.....

NOOT: Beroep tegen dit vonnis werd afgewezen bij arrest van het Hof van beroep te Brussel dd. 12 juni 1963 (Zie kol. nr. 720). In dezelfde zin - Beroep Brussel 22 april 1960 J.T. 1960 blz. 704.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

11e Kamer. — 11 oktober 1963.

Voorzitter: M. Grosemans.

Rechters: Mevr. Motte en M. Delva.

Advocaten: Mrs. Lindemans en Pollet.

Ongevallenverzekering. — Uitsluiting van het verzekerde risico wegens vrijwillig letsel of dronkenschap; geen ontheffing van verzekeringsverplichting indien niet met zekerheid is uitgemaakt of de dood vrijwillig was. — Dronkenschap op het ogenblik van het ongeval mag niet worden afgeleid uit het alcoholgehalte in een op het lijk afgenomen bloedstaal, ook al bereikte het percentage de 2,31 per duizend, en zeker niet wanneer de begeleidende omstandigheden geenszins in de richting van de dronkenschap wijzen. — Waardeloosheid van biochemisch onderzoek dat de rechtbank in de onwetendheid laat nopens de aangewende methode. — De term dronkenschap moet in de gebruikelijke betekenis van dit woord worden opgevat.

1. *Het beding van de verzekeringspolis, waarbij van de verzekering worden uitgesloten de gevolgen van alle lichamelijke letsel — tot en met de dood van de verzekerde — welke de verzekerde zichzelf zou aandoen, is niet toepasselijk wegens het enkele feit dat de verzekerde, die de verdrinkingsdood is gestorven, toen hij voor het eerst tot aan de borst in het water werd opgemerkt, geen beweging maakte en steeds dieper wegzonk, zodat zijn mond beneden het waterpeil kwam. De vrijwillige dood kan inderdaad bezwaarlijk worden afgeleid uit deze schijnbaar lijdzame houding, die vatbaar is voor uiteenlopende verklaringen. Dergelijke houding zal op zichzelf nog veel minder beslissend zijn en de zelfmoordthesi*

zal onbewezen blijven, wanneer deze niet met de persoonlijkheid en de gedraging van het slachtoffer tot kort voor het ongeval in strijd zijn.

2. Er is evenmin ontheffing van verzekeringsverplichting, wanneer de staat van dronkenschap waarin de verzekerde op het ogenblik van het ongeval zou hebben verkeerd, enkel en uitsluitend wordt afgeleid uit de uitslag van een tijdens het strafrechtelijk onderzoek bevolen biochemisch bloedonderzoek.
3. Is waardeloos het biochemisch verslag dat tot de enkele vermelding van de uitslag van het bloedonderzoek d.w.z. het alcoholgehalte is beperkt gebleven, en dat geen aanduiding bevat nopens de aangewende techniek. Dit geldt des te meer voor een in de loop van het strafrechtelijk onderzoek bevolen deskundig onderzoek, dat niet de waarborgen van een tegenwoordelijke op aanstelling van de rechtbank uitvoerde opdracht bezit.
4. Het alcoholgehalte in het bloed is op zichzelf geen bewijs voor dronkenschap, ook niet bij een percentage van 2,31 per duizend. De lichamelijke weerstand tegen de uitwerking van de alcohol wordt door velerlei factoren beïnvloed. De dronkenschap moet worden beoordeeld zowel vanuit de momentele lichamelijke gesteltenis bij dezelfde persoon, als vanuit het individueel reactievermogen van het menselijk organisme tegen de alcoholische intoxicatie. Bovendien moet rekening worden gehouden met de uitwendige oorzaken die op het alcoholverbruik hun weerslag hebben.
5. Het biochemisch bloedonderzoek, zelfs in optimale voorwaarden verwezenlijkt, bij ontstentenis van bijkomende componenten, moet als beslissende maatstaf bij de vaststelling van de dronkenschap worden verworpen. De dronkenschap dient van uit de handel en wandel van de betrokkene, gedurende het tijdsverloop dat het ongeval is voorafgegaan worden beoordeeld, weliswaar mede aan de hand van het biochemisch onderzoek.
6. De draagwijdte van het begrip dronkenschap moet in de gebruikelijke betekenis van het woord worden opgevat, met dien verstande dat de dronkenschap bij de belanghebbende het verlies van de bestendige beheersing zijner handelingen of gebaren onderstelt.

Heymans t./ Federale Kas der Bouwbedrijven en Openbare Werken.

Overwegende dat de vordering hoofdzakelijk strekt tot betaling van een bedrag van 1.500.000 F uit hoofde van de ten voordele van aanlegster door haar overleden echtgenoot met verweerster ondertekende hierna bepaalde levensverzekering;

Overwegende dat wijlen Couck Petrus Adolf, bij polis nr. 37.480 van 16 juli 1956, en bij akte van 12 september 1960, met de S.V. Federale Kas der Bouwbedrijven en Openbare Werken, verweerster, ten gunste van zijn echtgenote, aanlegster, een overeenkomst heeft afgesloten, waarbij verzekering tegen lichaamsongevallen, ook die welke de dood tot gevolg hebben, zulks voor een kapitaal van 1.500.000 F;

Overwegende dat voornoemde Couck Petrus Adolf op 10 juni 1961, omstreeks 11.30 uur te Denderleeuw, door verdrinking in de Dender, om het leven kwam;

Overwegende dat luidens artikel 1, 2° van de polis de toevallige en onvrijwillige verdrinking uitdrukkelijk door het verzekerde risico is gedekt;

Overwegende dat verweerster de aanspraak van aanlegster op uitkering van het verzekerd bedrag betwist op grond van artikel III-4° van de polis; dat blijkens

dit beding o.m. van de verzekering worden uitgesloten de gevolgen van alle lichamelijke schade welke de verzekerde zichzelf zou aandoen, hetzij vrijwillig, hetzij in staat van krankzinnigheid, alsook de ongevallen die zich zouden voordoen terwijl hij zich in toestand van dronkenschap bevond;

Overwegende inderdaad dat naar de stelling van verweerster haar verzekerde Couck Petrus, door verdrinking aan zijn leven een einde zou hebben gesteld, en dat hij, bovendien, op het ogenblik van het ongeval, in staat van dronkenschap zou hebben verkeerd, weshalve verweerster zich krachtens voormeld conventioneel beding van haar verzekeringsverplichting ontslagen acht;

I. — Wat de zelfmoordthesis betreft :

Overwegende dat verweerster de vrijwillige verdrinkingsdood afleidt :

1. uit de gegevens van het strafrechtelijk onderzoek, en meer bepaald uit het getuigenis van de genaamde Dujacquier Aimé, sluiswachter;
2. uit de — niet betwiste — aanwezigheid, op de kwestieuze oever van de Dender, van hooggewassen riet en gras waardoor de hypothese van de toevallige verdrinking zou zijn uitgesloten;
3. uit de omstandigheid, dat haar verzekerde op het ogenblik der feiten een exemplaar van zijn huwelijkscontract op zak had en het vermoeden dat hij zijn echtgenote van de daarin te haren gunste bedongen voordelen heeft willen beroven;
4. uit zekere verklaringen welke door aanlegster, alsmede door de broer en de zuster van Couck Petrus, in de loop van het strafrechtelijk onderzoek werden afgelegd;

Ad 1

Overwegende dat blijkens de in fotocopie voorgebrachte tekst van dit onderzoek geen rechtstreeks ooggetuigen van het ongeval zijn gekend; dat de enige persoon die zich in de nabijheid van de verongelukte bevond, toen deze in de Dender terecht kwam, niet de sluiswachter Dujacquier, doch wel diens echtgenote Ruysseveldt Augusta was;

dat deze laatste haar dweilen in Dender uitspoelde, op de plaats waar haar tuin aan deze waterloop grenst, wanneer ze aan de tegenoverliggende oever iemand « oh » hoorde roepen, terwijl deze kreet door een plons in het water vergezeld was;

dat dezelfde getuige, bij het opkijken, aan de overkant in het water, de man herkende die zij kort tevoren op de trekweg langsheen de Dender had zien naderen;

Overwegende dat verweerster in dit getuigenis een argument voor de zelfmoordthesis zoekt, waar Ruysseveldt Augusta verduidelijkt dat de drenkeling tot aan de borst in het water stond, dat hij niet riep, geen beweging maakte en steeds dieper wegzonk, zodat zijn mond beneden het waterpeil kwam;

Overwegende dat deze houding van Couck echter even goed kon zijn ingegeven door de drang naar zelfbehoud en het besef dat hij door spartelen of ongeordende bewegingen de verdrinking zou hebben bespoedigd;

dat die houding insgelijks het gevolg kan zijn geweest van een momentele ongesteldheid of van het plotse contact met het water; dat weliswaar, blijkens het autopsieverslag van Dokters Machtelincx en Vander Straeten, de gewone verdrinkingsdood in casu

de waarschijnlijkste verklaring van overlijden is; dat deze wetsdokters hun besluit niettemin tempereren met de opmerking dat er voor de diagnose geen zekerheidsmateriaal verbonden is;

Ad 2

Overwegende dat de op de plaats van het ongeval aanwezige waterplanten al evenmin voor de stelling van de vrijwillige dood pleiten wanneer men bedenkt dat dit gewas niet op de begane bodem wortel had geschoten, doch wel in het water bezijden de oever, waarlangs de door Couck gevolgde trekweg loopt;

Overwegende dat dit hoogopgroeïend waterriet en oevergras de eenzame wandelaar bovendien een bedrieglijk gevoel van veiligheid geeft, met het gevolg dat hij bij een misstap gemakkelijk in het water versukt, na tussen het gewas verstrikt geraakte of in het slijk weggedolen te zijn;

Overwegende dat deze redenering anderzijds steun vindt in de door partijen voorgebrachte foto's, ook in die foto's welke door de raadsman van verweerster zelf een jaar na het ongeval, op hetzelfde tijdstip, werden genomen;

dat uit deze afbeeldingen duidelijk blijkt in hoe slechte staat deze aan de waterkant uitgevreten trekweg verkeert, die begrijpelijkerwijze voor de fietsers ontoegankelijk werd gesteld;

Ad 3

Overwegende dat niets ter zake de rechtbank toelaat de onderstelling van verweerster bij te treden waar zij een aanwijzing voor de zelfmoordgedachte ziet in het feit dat Couck op het kritische ogenblik in het bezit was van een exemplaar van zijn huwelijkscontract; dat trouwens het gebeurlijk verlies van dit bescheid zijn echtgenote van de daarin ten gunste van de langslievende echtgenoot bedongen voordelen nog niet beroofde;

Ad 4

Overwegende dat verweerster ten onrechte de gezegden van aanlegster, Heymans Melanie, van Couck Maria en Couck Cyriel, broer en zuster van de overledene, ten behoeve van haar betoog aanwendt, waar zij de door deze personen gebezigde termen «zulke daad» als toespeling op een vermoedelijke vrijwillige dood interpreteert;

Overwegende vooreerst dat deze drie mensen de omstandigheden van de verdrinking niet uit eigen ervaring kenden en dat hun kijk op het ongeval niets meer dan de weergave kon zijn van een voorlopige indruk, gesteund op wat ze van horen zeggen wisten;

Overwegende echter dat de woorden «zulke daad» hier telkens uit hun zinsverband werden gerukt, dan wanneer voornoemde drie getuigen tijdens het vooronderzoek eensgezind hebben bevestigd dat Couck bij hun weten nooit geestesafwijkingen noch zelfmoordneigingen had vertoond terwijl diezelfde getuigen, waaronder ook aanlegster, uiting hebben gegeven aan hun verwondering nopens het feit dat Couck «zulke daad» zou hebben gesteld;

Overwegende dat de zelfmoordthesis in deze voorwaarden of louter hypothetische en niet op bewijskrachtige grond berust;

Overwegende, ten overvloede, dat deze thesis daarenboven wordt ontzenuwd door het getuigenis van verscheidene personen, die met Couck Petrus, de voormiddag zelf van zijn overlijden, in voeling zijn

gekomen en waaronder enkelen hem tot kort voor het fatale ogenblik gezien hebben, met name de getuigen Pollet, Van Gucht, Wastiels, Evenepoel, Dujacquier en Ruysseveldt die de normale gedraging van Couck, hetzij uitdrukkelijk beklemtonden, hetzij impliciet lieten onderstellen;

II. — Dronkenschap :

Overwegende dat verweerster, om een tweede reden, eveneens op grond van voormeld onder art. III - 4e van de polis ingelast beding, het recht van aanlegster op toekenning van het verzekerde kapitaal betwist; dat krachtens dit beding de verzekeringsdekking insgelijks wordt uitgesloten wanneer de bij ongeval omgekomen verzekeringsnemer zich op het ogenblik van zijn overlijden in staat van dronkenschap bevond, wat naar de stelling van verweerster met Couck Petrus het geval zou zijn geweest;

A. Het deskundig verslag Machtelinckx :

Overwegende dat verweerster tot staving van deze stelling het uiterst beknopte verslag inroep van wetsdokter Machtelinckx, die op vordering van de onderzoeksrechter te Oudenaarde is overgegaan tot het biochemisch onderzoek van de op 10 juni 1961, tijdens de lijkshouwing op het lijk van Couck Petrus genomen bloedstaal;

Overwegende dat Dokter Machtelinckx zich ertoe beperkt heeft, in zijn deskundig bericht van 15 juni 1961, resultaat en besluit van zijn bevindingen in dezer voege samen te vatten:

» Het bloedstaal genomen op de persoon Couck » Petrus bevatte : twee gram, twee honderd een en » dertig milligram alcohol per duizend millimeter bloed. » Hieruit mogen we besluiten dat hij flink dronken was » op het ogenblik van het overlijden »;

Overwegende dat de ganse inhoud van dit verslag in die uiterst bondige tekst bestaat en dus niets meer bevat dan de enkele vermelding van de uitslag der ontleding in laboratorium, zulks zonder enige aanduiding nopens de aangewende methode of de gevolgde redenering, die het bekomen percentage zou toelichten of verantwoorden;

Overwegende dat, anderzijds, in hetzelfde verslag uit dat alcoholgehalte van 2,31 per duizend een kennelijke dronkenschap wordt afgeleid, om redenen die door de deskundige eens te meer worden verzwegen;

Overwegende dat de rechtbank in de gegeven omstandigheden onwetend blijft omtrent het feit of, al dan niet, de officieel erkende techniek werd toegepast (zie hiernopons : Maricq L. Intoxication alcoolique, Revue de Médecine et de Pharmacie, 1962, p. 53 en v. en meer bepaald p. 55-56) en, zoniet, of het aangewende procédé dan toch ten minste wetenschappelijk verantwoord was;

Overwegende dat evenmin kan worden achterhaald of tijdens het biochemisch onderzoek geen methodologische of technische vergissingen werden begaan, welke de betrouwbaarheid van de uitslag in het gedrang brengen (zie in verband hiermede : C. Blank-Paternotte, P. Bruckner, W. Caze en R. Smeyers, Dosage de l'alcool dans le sang - Critique de la méthode officielle, verschenen in Laboratoire et technique, Revue trim. Fédération Belge des Chimistes et Techniciens-Chimistes, janvier 1960, n° 19 p. 28 en v.; L. Maricq et L. Molle, Recherches sur la détermination de l'alcoolémie par chromatographie gazeuse - Bulletin de l'Académie Royale de Médecine, 1959, p. 199 en v. en meer bepaald l. 227-228; Dr Henry Krombach, L'ana-

lyse du sang, preuve scientifique, J.T. 19 avril 1959, p. 264-265; Vanderveeren José, La loi du 15 avril 1958 sur l'ivresse au volant, J.T. 15 février 1959, p. 109);

Overwegende dat het bestreden verslag evenmin enige aanwijzing bevat in verband met de toegepaste correctie van het alcohol-percentages, verhoudingswijze tot de tijd die verstreken is tussen het ogenblik van het ongeval en dat van de bloedopname; dat het door Dokter Machtelincx medeondertekende autopsieverslag hieromtrent als enige aanduiding verstrekt dat het bewuste bloedstaal tijdens de lijkschouwing op 10 juni 1961 werd afgetapt, zonder verduidelijking nopens het uur;

Overwegende dat men evenzeer in de onzekerheid blijft nopens de vraag of de deskundige rekening heeft gehouden met de omstandigheid dat de bloedopname gebeurde op een lijk, waarbij in acht moest worden genomen in hoever een zelfde biochemisch procédé zich opdringt bij een lijk als bij een levend individu; dat immers, naar wetenschappelijke bevinding, de bepaling van het alcoholgehalte in het bloed van het dode lichaam moet geschieden in functie van de alcoholconcentratie in de overige organen en weefsels (W. Van Hecke, H. Handovski et Thomas, Analyse statistique de 597 dosages d'alcool éthylique pratiqués dans le sang, les humeurs et les organes d'un total de 93 cadavres, - Annales de Médecine légale et de Criminologie, vol. 31 p. 291 à 338);

Overwegende dat het verslag Machtelincx wegens zijn beknoptheid niet vatbaar voor tegenspraak of controle, door aanlegster terecht als ontoereikend en aanvechtbaar van de hand wordt gewezen; dat het omwille van de onvolledigheid in de libellering en de feilbaarheid der techniek die eraan ten grondslag ligt, op medisch wetenschappelijk gebied geenszins de vereiste waarborgen biedt om de rechtbank, hic et nunc, nopens het aanwezige alcoholgehalte ten genoegen van rechte in te lichten;

* * *

Overwegende dat de appreciatie in het advies van de bij tussenvonnis aangestelde deskundige op zichzelf geen bewijskracht bezit (Cass. 11 juni 1953, J.T. 1953, p. 584-585), maar dat elke gerechtelijke expertise die in de bij het wetboek voor burgerlijk procesrecht voorziene vormen werd verwezenlijkt, slechts de waarde van een advies heeft, dat aan het oordeel van de rechtbank moet worden overgelaten (Cass. 9 oktober 1953, J.T. 1953 666);

Overwegende dat deze stelregel a fortiori geldt voor het hier gewraakte verslag Machtelincx, dat niet eens de waarborgen van een tegensprekelijke op aanstelling van de rechtbank uitgevoerde opdracht bezit;

Overwegende dat, anderzijds, aanlegster niet in de gelegenheid was om in normale voorwaarden tot tegenexpertise te laten overgaan, een mogelijkheid welke in het raam van de wet van 15 april 1958 aan de automobilist bij wie een alcoholgehalte van 1,50 gr. per duizend wordt vastgesteld, is voorbehouden;

Overwegende dat het verslag Machtelincx in deze voorwaarden waardeloos en niet dienend ter zake is;

B. Alcoholgehalte geen beslissende maatstaf voor dronkenschap :

Overwegende dat, naar de huidige stand van de medische en biochemische wetenschap, het alcoholgehalte in het bloed niet doorslaggevend is, doch ten hoogste als aanduiding gelden kan bij het bepalen van de dron-

kenschap terwijl van bevoegde zijde wordt aangenomen dat de fysische weerstand tegen de uitwerking van de alcohol door tal van factoren wordt beïnvloed;

Overwegende dat de gebeurlijke dronkenschap moet worden beoordeeld zowel van uit de momentele lichamelijke gesteltenis, die bij dezelfde persoon tijdelijk verschillen kan (gewoonte, vermoeidheid, gezondheids-toestand, suikerconcentratie in het bloed, emotionele of schoktoestand, zenuwspanning, nuchterheid en dies meer), als van uit het individueel reactievermogen van het menselijk organisme tegen de alcoholische intoxicatie (constitutionele eigenschappen, lichaamsgewicht, gestalte, psychische structuur, erfelijkheid, enz...); dat bepaalde uitwendige oorzaken zoals warmte, tabak, levendigheid van het gesprek eveneens op het alcoholverbruik hun weerslag hebben, terwijl het resorptievermogen en de samengaannde progressieve stijging van het alcoholgehalte in het bloed insgelijks sterke individuele verschillen vertoont (zie o.m. in verband met het voorgaande : H. Newman en John Card « Duration of acquired Tolerance to Ethyl Alcohol » The Journal of Pharmacology and Experimental Therapeutics, vol. 59 n° 3 March, 1937; A. Raport Alcohol and Road Traffic, 2de Internationale Conferentie te Toronto, september 1953; Kettenmeyer « L'intoxication alcoolique au point de vue judiciaire ». Arch. Belge de médecine soc. janvier 1950; Vanderveeren José « L'ivresse au volant » J.T. 7 février 1954 p. 93 en v. de aldaar aangehaalde referenties en bibliographie; zie nog Beirlaen Rolland, (une épreuve d'ivresse expérimentale en laboratoire psychotechnique de Touring-secours - Journal Touring-Secours 15 décembre 1954);

Overwegende dat de rechtspraak, van meetaf wantrouwig tegenover de uitslag en de waarde van het biochemisch bloedonderzoek, dit wetenschappelijk criterium — bij onstentenis van bijkomende componenten — als beslissende en uitsluitende maatstaf bij de vaststelling van de dronkenschap verworpen heeft (zie o.m. Beroep Brussel (10e kamer) 14 januari 1950, R.W. 1950-60 kol. 24-25; Beroep Brussel 3 juni 1952, B.A. 1953, p. 92; Luik 10 juli 1950, B.A. 839; Kluyskens P., De Criteria bij de bepaling van de Dronkenschap, R.W. 1951-1952, kol. 905 tot 910 en aldaar vermelde referenties);

Overwegende dat de wetenschappelijk verantwoorde splitsing tussen enerzijds het alcoholgehalte in het bloed, gebeurlijk aspect van dronkenschap, en anderzijds, de dronkenschap als zodanig, haar weerslag vindt in de beschikkingen van de wet van 15 april 1958 op het verkeer welke die van 1 augustus 1899 heeft gewijzigd, waar het sturen met een alcoholpercentage van 1,5 gram per duizend in het bloed en het sturen in staat van dronkenschap als twee afzonderlijke misdrijven wordt beteugeld; dat de vaststellingstechniek voor elk dezer misdrijven ook verschilt, vermits het alcoholgehalte biochemisch wordt nagespoord, terwijl de dronkenschap aan de hand van een klinisch onderzoek wordt vastgesteld en mede in het licht van de biochemische gegevens beoordeeld;

Overwegende dat het alcoholgehalte in het bloed, op zichzelf, weliswaar een onontbeerlijke doch geenszins doorslaggevende factor is bij de beoordeling van de dronkenschap;

Overwegende dat ook al had de rechtbank in onderhavig geval over een optimaal biochemisch verslag beschikt — quod non — zij zichzelf in die onderstelling slechts een geldig oordeel had kunnen vormen nopens de eventuele staat van dronkenschap van Couck Petrus op het ogenblik van diens overlijden, in zover de uiterlijke gedraging van betrokkene daarbij in aanmerking werd genomen;

C. Houding van verzekeringsnemer Couck Petrus de morgen van het ongeval:

Overwegende dat, bij gebreke van elke wettelijke omschrijving, de draagwijdte van de term dronkenschap moet worden gezocht in de begripsverduidelijking welke door het Hof van Cassatie in verband met de « dronkenschap aan het stuur » werd verstrekt; dat, naar een constante rechtspraak van dit Hof, het begrip dronkenschap, ook in dat concrete opzicht, in de gebruikelijke zin van het woord dient te worden opgevat, met dien verstande dat de dronkenschap bij de betrokkene het verlies van de bestendige controle zijner handelingen of gebaren onderstelt (Cass. 18 janv. 1954, pas. 429; Rev. Dr. Pén. 1953-54, p. 613; zie ook Motte M. Th., L'Evolution de la notion de l'état d'ivresse dans la répression de l'ivresse au volant, J.T. 1960, p. 608 en aldaar aangehaalde arresten van Cassatie, zie nog C.S. 20 februari 1961, J.T. 522);

Overwegende dat de Rechtbank ter zake is aangezeven op de bestanddelen van het strafrechtelijk onderzoek om na te gaan in hoever de handel en wandel van Couck Petrus, de bewuste voormiddag van 10 juni 1961, het besluit wettigt dat hij op het ogenblik der feiten, ingevolge drankmisbruik de beheersing zijner daden of gebaren verloren had;

Overwegende dat, zoals reeds aangestipt, alle getuigen die met Couck binnen de kritische tijdsruimte in aanraking gekomen zijn, laten blijken dat zijn gedrag normaal was; dat geen van allen heeft verklaard dat hij in de loop van diezelfde voormiddag aangeschoten of dronken was; dat Couck twee tot drie minuten voor het ongeval nog werd opgemerkt door getuigen Dujacqueir en De Leeuw, die beide verklaren dat de man normaal leek en ging, waar De Leeuw aan toevoegt: « ... hij stapte flink door »;

Overwegende dat geen enkel gegeven ter zake een onbeheerste gedraging of handelwijze bij Couck Petrus op het ogenblik van zijn dood, laat onderstellen;

Overwegende dat deze man blijkbaar een gewoontedrinker was, iets wat blijkens het autopsieverslag — door cirrhose aangetaste lever — voor de hand ligt, doch anderzijds wordt bevestigd door de strafrechtelijke voorgaanden, de tijdens de instructie ingewonnen inlichtingen en afgelegde getuigenissen o.m. die van de broer en de zuster van betrokkene, en wat zelfs door aanlegster grif wordt toegegeven;

Overwegende dat deze chronische intoxicatietoestand een geaardheid met zich brengt welke het reactievermogen bij momentele absorptie niet noodzakelijk verzwakt en welke, in casu, de staat van dronkenschap op het ogenblik van het overlijden zeker niet bewijst;

* * *

III. — Wat de intresten betreft :

Overwegende dat verweerster de toekenning van intresten betwist op grond van artikel XV van de verzekeringspolis, luidens hetwelk bij betwisting de vergoeding zonder kosten en zonder enige interest zullen worden uitbetaald, veertien dagen na het definitief vonnis;

Overwegende dat deze beschikking, waarin geen onderscheid wordt gemaakt tussen de vergoedende of gerechtelijke interesten, klaarblijkelijk enkel toepasselijk kan geacht worden op de bij tijdelijke of blijvende werkonbekwaamheid uitgekeerde vergoedingen;

Overwegende inderdaad dat de toepassing van dit art. XV op de vergoeding bij overlijden, de juridisch

onhoudbare stelling impliceren zou, naar dewelke de verzekeringsnemer, in eigen naam, zonder enige opdracht vanwege de derde begunstigde, een aan deze laatste gebeurlijk verworven recht zou kunnen verzaken; dat dergelijk beding overigens in strijd zou zijn met artikel 1119 van het burgerlijke wetboek, luidens hetwelk niemand zich in eigen naam ten laste van een derde verbinden kan;

Gelet op artikelen 4, 37 tot en met 41 van de wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen

De rechtbank,

Rechtdoende op tegenspraak :

Alle overige of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt verweerster tot betaling aan de aanlegster Heymans Mélanie, weduwe Couck Petrus Adolf van de som van een miljoen, vijfhonderd duizend frank vermeerderd met de gerechtelijke intresten met ingang van 23 december 1961;

Veroordeelt verweerster bovendien tot de kosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 15 februari 1963.

Voorzitter : M. Peeters.

Rechters : M.M. Catfolis en Helleputte.

Openbaar Ministerie : M. Convents.

Advokaten : Mrs. Tieleman en Degreef.

Rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter door de gesubrogeerde verzekeraar. — Niet ontvankelijk.

De krachtens art. 22 van de wet op de verzekeringen aan de verzekeraar verleende subrogatie omvat niet het recht om de verantwoordelijke derde rechtstreeks voor de strafrechter te doen dagvaarden.

N.V. Union de Paris t/ Joris.

Gezien het arrest van het Hof van Cassatie dd. 10 september 1962 dat het vonnis van 4 november 1961 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Brussel verbrak en de zaak verwezen heeft naar de Correctionele Rechtbank te Leuven, zetelende in hoger beroep ;

Overwegende dat duidelijk blijkt uit de motieven van dit arrest dat de verbreking slaat én op de beslissing van veroordeling gevelde op de publieke vordering én op de beslissing over de burgerlijke vordering;

A. Retroacten van de procedure.

Overwegende dat op 21 april 1960 te Londerzeel, beroepene Joris, bij het zien van de val op de openbare weg van een laddertrapje van de wagen bestuurd door een zekere Clerebout, met zijn voertuig naar links uitweek op het ogenblik dat de genaamde Welsh dit van Joris inhaalde; dat de auto van Welsh, tengevolge van een uitwijkingsmanoeuvre omkantelde;

dat laatstgenoemde verzekerd was bij beroepster, tegen alle risico's zodat de door hem opgelopen schade 40.340 F door haar uitbetaald werd;

Overwegende dat Clerebout veroordeeld werd op 14 oktober 1960 door de politierechtbank te Wolvertem tot een geldboete van 20 F gebracht op 400 F of een vervangende gevangenisstraf van drie dagen, voorwaardelijk gedurende één jaar, wegens inbreuk op art. 8,1 van de wegcode, en tevens tot betaling aan de burgerlijke partij « l'Union de Paris » van de som van 40.340 F;

Overwegende dat op beroep van Clerebout de Correctionele Rechtbank te Brussel, door vonnis van 24 december 1960 het eerste vonnis bevestigde op straf-rechterlijk gebied, maar op burgerlijk gebied het vonnis a quo te niet deed, oordeelde dat er geen oorzakelijk verband bestond tussen de inbreuk gepleegd door Clerebout en de door de burgerlijke partij geleden schade, en dienvolgens de eis van deze burgerlijke partij ongegrond verklaarde en er haar van afwees;

Overwegende dat l'Union de Paris, Joris rechtstreeks dagvaardde voor dezelfde politierechter, op 31 januari 1961, door geboekte akte van deurwaarder Vijt te Antwerpen, en betekend op 6 februari 1961 aan de Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij de Politierechtbank te Wolvertem, wegens inbreuken op de artikelen 17, 17bis, 21 lid 2b en 26 lid 1 van de wegcode, ten einde na toepassing van de strafwet, hem te horen veroordelen tot betaling van de som van 40.095 F vermeerderd met de vergoedende, de gerechtelijke interessen en de kosten;

dat door vonnis van 12 mei 1961 de Politierechter van Wolvertem over deze rechtstreekse dagvaarding uitspraak deed en verdachte Joris vrijspak, bij gebrek aan bewijs door de rechtstreeks dagvaardende partij dat verdachte vermeldde inbreuken zou gepleegd hebben; dat hij zich eveneens onbevoegd verklaarde om kennis te nemen over de eis van de burgerlijke partij;

Overwegende dat tegen dit vonnis beroep aangetekend werd:

1) door advocaat Stevenart, houder der stukken, voor l'Union de Paris, op 16 mei 1961;

2) door de Procureur des Konings te Brussel, door vordering van 25 mei 1961 betekend aan verdachte op 26 mei 1961;

dat op 4 november 1961 de Correctionele Rechtbank te Brussel zetelend in graad van beroep, het eerste vonnis te niet deed, en verbeterende, de inbreuken op artikelen 22,1 en 26,1 van de wegcode bewezen verklaarde, Joris veroordeelde tot twee geldboeten, ieder van 30 F gebracht op 600 F of een vervangende gevangenisstraf van acht dagen en tot de kosten; dat hem op burgerlijk gebied veroordeelde te betalen aan de burgerlijke partij de som van 40.095 F vermeerderd met de vergoedende interessen, de gerechtelijke interessen en de kosten;

dat zoals reeds gezegd dit laatste vonnis verbroken werd door arrest van het Hof van Cassatie, met verwijzing naar onze Rechtbank zetelende in graad van beroep;

dat dit vonnis verbroken werd om reden dat geen passend antwoord verstrekt werd op het middel ingeroepen door Joris, volgens hetwelk de publieke vordering alleen in beweging kan worden gesteld door de rechtstreekse dagvaarding uitgaande van hem die persoonlijk benadeeld werd door de inbreuk en dienvolgens niet door de gesubrogeerde schuldeiser van de benadeelde partij;

Overwegende dat de beroepen tegen het vonnis dd. 12 mei 1961 regelmatig zijn naar tijd en vorm, de Rechtbank ontvangt ze en er over beslissende;

B. Over de ontvankelijkheid van de rechtstreekse dagvaarding.

Overwegende dat beroepene beweert dat een rechtstreekse dagvaarding voor een strafrechtbank alleen voorbehouden is aan deze die zich persoonlijk benadeeld mogen achten door de inbreuk die het voorwerp ervan uitmaakt;

dat dit principe herhaaldelijk door het Hof van Verbreking gehuldigd werd (24 april 1939, Pas. 1939, I, 205; 19 maart 1951, Pas. 1051, I, 496; 16 mei 1955, Pas. 1955 I, 1020);

dat beroepster doet opmerken dat dit middel voor het eerst in graad van beroep voorgebracht werd;

Overwegende dat de rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechtbank de inwerking van de strafactie voor gevolg heeft; dat deze stof geregeld wordt door de bepalingen van hoofdstuk I, Voorafgaande titel van de wet van 17 april 1878; dat de voorschriften over het in beweging brengen van de publieke vordering ongetwijfeld van openbare orde zijn en derhalve zelfs ambts-halve dienen onderzocht;

dat beroepster haar recht tot rechtstreekse dagvaarding staaft op artikel 22 van de wet van 11 juni 1874;

dat dit artikel bepaalt dat de verzekeraar, die de schade betaald heeft, gesubrogeerd is in al de rechten van de verzekerde tegenover derde, uit hoofde van die schade;

Overwegende dat, indien die bijzondere wet de in de plaatsstelling voorziet ten voordele van de verzekeraar, hieruit geenszins voortvloeit dat deze volledig zou afwijken van de wettelijke subrogatie van het burgerlijk wetboek;

dat de voorschriften van art. 1251 Burgerlijk Wetboek inderdaad niet toepasselijk zijn op de verzekeraar; dat deze immers niet gehouden is met of voor een ander tot betaling van een schuld, maar dat hij, wanneer hij een betaling uitvoert aan de verzekerde, zijn eigen schuld regelt;

dat de wettelijke subrogatie te zijnen voordele dan ook ondenkbaar was zonder een bijzondere wetgeving;

dat het zonder belang is na te gaan of die subrogatie « een rechtsfictie is waarbij de schuld die door een derde betaald is, met al haar hoedanigheden en zekerheden ten gunste van deze derde geacht wordt voort te bestaan » (Kluyskens, De Verbintenissen nr 175) ofwel of ze een werkelijke overdracht van schuld-vordering sui generis inhoudt; (De Page, B. III, nrs. 537-553), dat alleen de gevolgen van die subrogatie, ter zake, belang hebben;

dat de rechtsleer eensgezind aanneemt dat door de in de plaatsstelling, heel de rechtsvordering van de schuldeiser op de verzekeraar overgaat;

dat zekere auteurs hieruit afleiden dat de schade geleden door de schuldeiser een persoonlijke schade wordt van de gesubrogeerde, zodat hij deze door middel van een rechtstreekse dagvaarding zou mogen laten beslechten door de strafrechtbank; (zie Novelles-Droit Civil, V.B.II, 1962, nr 3164; Pirson en Devillé, I nr 178; Collignon et Closos: Citation Directe de la partie lésée devant les tribunaux répressifs, 1949, blz. 87; zie ook arrest Hof van Beroep Gent 31 oktober 1957, R.G.A.R. 1958, 6043);

Overwegende dat indien dit principe onaanvechtbaar is, de gevolgtrekking dat de rechtstreekse dagvaarding door de gesubrogeerde mag uitgevoerd worden niet automatisch is;

dat om hierover te oordelen dient nagegaan welke de draagwijdte is van de subrogatie;

dat ze slechts aan de verzekeraar het recht verleent, ten laste van een derde te recupereren wat hij aan

de verzekeringsnemer betaalde, meer niet; (Van de Putte, Verzekeringen, 105);

dat hij dan ook alleen de vorderingen bezit van de verzekeringsnemer die zich beperken tot de terugvordering van die betaling; dat zoals reeds gezegd, de rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechtbank, meer bevat dan de verwezenlijking van die vordering tegenover derden, nl. het in werking stellen van de strafvordering (Kortrijk, 11 juni 1959, R.W. 1959-1960 454; zie ook Corr. Luik 21 september 1960, Pas. 1961, III, 46);

dat te vergeefs ingeroepen wordt dat de rechtstreekse dagvaarding slechts een middel is om die vordering voor te brengen, dat ze inderdaad hoofdzakelijk het recht bevat, de openbare vordering in beweging te brengen en dat de beslissing hierover noodzakelijkerwijze deze over de burgerlijke eis moet voorafgaan;

dat het recht om rechtstreeks te dagvaarden voor de strafrechtbank dan ook niet begrepen is in de subrogatie van voormeld artikel 22;

dat de ontzegging van die bevoegdheid aan de verzekeraar zijn rechten als gesubrogeerde niet aantast, doch alleen de middelen beperkt die de schadelijgende bezat (Kortrijk id.).

dat dergelijke opvatting trouwens logisch is; dat de derde, die wettelijk gesubrogeerd wordt in de rechten van de verzekerde, geen enkel belang heeft bij de strafactie, terwijl integendeel het slachtoffer er belang kan bij hebben te horen beslissen over de plichtigheid van de dader van een strafbaar feit waaruit zijn onschuld des te meer kan blijken;

Overwegende dat de rechtstreekse dagvaarding van l'Union de Paris dan ook niet ontvankelijk is;

dat het zonder belang is de andere ingeroepen middelen te onderzoeken daar ze alleen interesse bieden indien de rechtstreekse dagvaarding ontvankelijk is;

Om deze redenen en gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935;

alle andere middelen als ongegrond of overbodig verwerpende,

Verklaart de beroepen ontvankelijk;

Hervormt het vonnis van de eerste rechter, en doet de wat deze had moeten doen, verklaart de rechtstreekse dagvaarding niet ontvankelijk, veroordeelt beroepster in al de kosten van beide aanleggen.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

Kortgeding. — 15 februari 1962.

Voorzitter: M. Van Lerberghe.

Referendaris: M. Vandekerckhove.

Advokaten: Mrs. Schepens en Roose.

Bevoegdheid. — Geschil over de wijze waarop een door de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel benoemde gerechtelijke mandataris zijn opdracht tot verwezenlijking van de in pand gegeven handelszaak uitvoert. — Gemengde vordering. — Onbevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel.

Op verzoekschrift van de schuldeiser, die een pand op de handelszaak van zijn niet betalende schuldenaar wil verwezenlijken, beveelt de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel de verkoop hetzij uit de hand tegen de prijs van de dag door een gerechtelijke mandataris met name genoemd, hetzij openbaar door een deurwaarder.

Het geschil over de wijze waarop de bij bevel-

schrift aangestelde gerechtelijke mandataris deze opdracht uitvoert behoort niet tot de bevoegdheid van de voorzitter in kortgeding, omdat de Rechtbank van Koophandel geen kennis neemt van gedwongen tenuitvoerlegging van haar vonnissen én omdat de vordering van de schuldenaar door de pandhoudende schuldeiser en de gerechtelijke mandataris (die noch koopman wordt noch daden van koophandel stelt door de uitvoering van zijn gerechtelijk mandaat) samen te dagvaarden, een gemengde vordering is. Alleen de rechtbank van eerste aanleg is daartoe bevoegd.

Van Wouterghem-Vervacke t/ N.V. Banque de la Société Générale de Belgique en Vansteenkiste.

Toepassing artt. 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Gezien de daging van 8 en 9 februari 1962, waarbij de eisers vragen dat Wij aan de verweerders zouden verbieden definitieve verkopen te sluiten zonder voorafgaande bekendmaking van de verkoopdag of ten minste zonder mededeling aan liefhebbers en publiek van de bezichtigingsdagen waarop kan ingekocht worden; kosten solidair ten laste van de verweerders;

Gehoord de partijen in haar middelen en besluiten; uiteengezet in het Nederlands, behalve voor de eerste verweerster, de N.V. «B.S.G.B.» in het Frans;

Overwegende dat Wij op 11 januari 1962 machtiging hebben verleend aan de bank om de verpande handelszaak van Van Wouterghem door bemiddeling van Eugene Vansteenkiste te verkopen uit de hand tegen de prijs van de dag of openbaar te verkopen door deurwaarder E. D'Hulst;

dat de eisers bezwaren hebben tegen de werkwijze van Vansteenkiste, omdat hij te vlug uit de hand verkoopt en aldus verwaarloost de hoogste prijs te ontvangen tot schade van de pandhoudende schuldeisers en de eisers;

dat de prijs van de dag niet kan worden bereikt tenzij door een voorafgaande verwittiging van publiek en liefhebbers nopens de kijkdagen en de verkoopdagen;

dat volgens de eisers de verkoop uit de hand niet verder kan doorgaan zolang geen definitieve verkoopdag ter kennis van het publiek of van de liefhebbers is gebracht;

Overwegende dat hier geen verzet tegen het bevelschrift zelf wordt aangetekend;

dat door de eisers de wijze, waarop de door ons aangestelde persoon de pandvoorwerpen uit de handel verzilverd, aangevochten wordt, zodat Wij op het eerste gezicht bevoegd lijken om over dit uitvoeringsincident te wijzen;

dat dit echter bij nader toezicht niet het geval is omdat de rechtbanken van koophandel in de regel onbevoegd zijn om over de uitvoering van haar vonnissen te wijzen (art. 14 der wet op de bevoegdheid) en dat ook de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel in dezelfde zin onbevoegd is om te statueren over de uitvoering en de uitvoeringsgeschillen (zoals ter zake) van zijn bevelschriften (vergelijk R.P.D.B., Tw. Exécutions des jugements en mat. civ., nr. 363; Compétence en mat. civ. et comm., nr. 712b, nr. 91; Van Lennep, Het Kortgeding, blz. 521, 3e lid);

dat de wet en de rechtspraak een uitzondering maken voor de incidenten naar aanleiding van de vrijwillige uitvoering van vonnissen of bevelschriften (R.P.D.B., Tw. Compétence en mat. civ. et comm., nr. 96);

dat Wij hier echter niet voor een vrijwillige uitvoering van een bevelschrift staan maar voor een

gedwongen uitvoering doorgezet door de pandhoudende schuldeiseres, nl. de bank na betekening van het bevelschrift op 13 januari 1962 aan de eisers;

Overwegende ten slotte dat de eisers de gerechtelijke mandataris Vansteenkiste mede voor Ons dagen, welke, persoon noch koopman wordt noch handelsdaden stelt door de uitvoering van zijn gerechtelijk mandaat;

dat, evenmin als een vereffenaar van een vennootschap daardoor koopman wordt, evenmin Vansteenkiste ter zake onder de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel valt, onmisbare voorwaarde opdat Wij als voorzitter bevoegd zouden zijn;

dat de vordering aldus een gemengde vordering is, deels handelsrechtelijk, deel burgerrechtelijk, zodat ook uit dien hoofde wij onbevoegd zijn (R.P.D.B., Tw. Compétence en mat. civ. et comm., nr. 30 en 31);

Overwegende dat de regels van de volstreekte bevoegdheid van openbare orde zijn;

Overwegende dat art. 635bis Rv. ter zake niet toepasselijk is;

Om deze redenen,

Verklaren ons onbevoegd, kosten aan de eisers;

Verklaren dit bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE DUFFEL

14 augustus 1963.

Rechter : M. J. R. Porters.

Advokaten : Mrs. E. Lombaerde en J. Huysmans.

Exceptie van onbevoegdheid ratione loci. — Opwerping dezer exceptie na herhaald uitstel der zaak op verzoek van verweerder. — Ontvankelijkheid.

Het uitstellen van een zaak op verzoek van een der partijen is een maatregel van inwendige orde, over de gepastheid van dewelke de Rechtbank soeverein oordeelt, hierbij rekening houdende met de noodwendigheden van een goed beheer der justitie. — Zulk verzoek of herhaald verzoek om uitstel kan niet gelijkgesteld worden met het inroepen van een exceptie of met het pleiten over de grond der zaak. Het verdagen der zaak ingevolge zulk verzoek verhindert derhalve geenszins de ontvankelijkheid van de exceptie van onbevoegdheid ratione loci in hoofde van de partij, die ze inroept.

V. L. t./ T. J.

Gezien ons bevel op mondeling verzoek dd. 9 januari 1963 en de oproeping, ingevolge art. 219 al. 1 B.W. door de griffier van ons rechtsgebied, per aangetekend schrijven aan partijen toegezonden op 9 januari 1963;

Gezien de besluiten van partijen, neergelegd ter zitting van 20 februari 1963 en 6 maart 1963;

Gehoord partijen in hun middelen en verklaringen, de rechtspleging geschied zijnde in de Nederlandse taal naar eis van de artikelen 2, 3, 4, 30, 33, 34, 36 en 37 en 41 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Aangezien de vordering ertoe strekt aanlegster te doen machtigen om bij uitsluiting van haar echtgenoot,

huidige verweerder, maandelijks te ontvangen de som van 2.000 F voor haar twee minderjarige kinderen en zulks op de opbrengst van de arbeid van verweerder bij diens werkgever, de Mechelse IJsfabrieken, gevestigd te Mechelen, Populierendreef 19;

Aangezien verweerder de exceptie van onbevoegdheid ratione loci opwerpt; dat hij te dien einde doet gelden dat luidens art. 218 al. 2 B.W. onderhavig geschil dient gebracht te worden voor de Vrederechter van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van verweerder; dat deze beide plaatsen in casu gelegen zijn te Mechelen, Populierendreef 19 en dienvolgens niet binnen de grenzen van ons rechtsgebied;

Aangezien aanlegster de juistheid van de gegevens, door verweerder verstrekt in verband met de laatste echtelijke verblijf- en woonplaats, niet betwist doch harerzijds opwerpt dat de bedoelde exceptie in limine litis moet ingeroepen worden, wat zij beweert in casu niet gebeurd te zijn;

Aangezien inderdaad de exceptie van onbevoegdheid ratione loci moet aangevoerd worden voor alle debat ten gronde en voor alle excepties buiten deze van art. 166 en 174 W.B.R. (art. 54, Wet op de bevoegd., 169 en 369 W.B.R.);

Aangezien de zaak voor de eerste maal werd opgeroepen op 16 januari 1963; dat aanlegster op deze zitting persoonlijk verscheen en gehoord werd doch dat verweerder bij monde van zijn raadsman telefonisch om uitstel verzocht tot 6 februari 1963;

Aangezien het gebruik van de telefoon voor zulk doeleinde door de Vrederechten algemeen wordt aanvaard (zie P. Pierret, Précis de proc. nr. 100); dat in onderhavig geval, met het oog op een tegensprekelijke behandeling der zaak en volgens de vereisten van een goede rechtsbedeling, het verzoek werd ingewilligd;

Aangezien op 6 februari 1963 de zaak voor de tweede maal werd opgeroepen en ten verzoeken van verweerder opnieuw werd uitgesteld ten einde voortzetting op 20 februari 1963;

Aangezien op 20 februari 1963 de zaak voor de derde maal werd opgeroepen; dat alsdan voor de eerste maal door verweerder werd gepleit en door hem besluiten werden neergelegd, waarin onze bevoegdheid ratione loci wordt ontkend;

Aangezien het uitstellen van een zaak op verzoek van een der partijen of van beide een maatregel van inwendige orde is, over de gepastheid van dewelke de Rechtbank soeverein oordeelt, hierbij rekening houdende met de noodwendigheden van een goed beheer der justitie; dat het verzoek om zulke maatregel in hoofde van een der partijen of van beide door de meest verscheiden en uiteenlopende beweegredenen kan ingegeven zijn doch dat niets toelaat zulk verzoek of zulk herhaald verzoek gelijk te stellen met het inroepen van een exceptie of met een pleiten over de grond van de zaak;

Aangezien in die omstandigheden verweerder dient geacht te worden de onbevoegdheid ratione loci opgeworpen te hebben in limine litis, zodat de Rechtbank hierop recht moet laten wedervaren;

Om deze beweegredenen :

Wij, Vrederechter, beslissende op tegenspraak en met last van hoger beroep, alle verdere of tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpende;

Verklaren Ons onbevoegd om kennis te nemen van de vordering;

Leggen de kosten van het geding ten laste van aan-

legster, gezegde kosten begroot tot heden en belopende in het geheel op 241 frank;

Verklaren onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

POLITIËRECHTER TE MAASEIK

Rechter : M. Sevens.

Advokaten : Mr. Henry en Mr. Peeters.

Aansprakelijkheid van de eigenaar van een dier. — Bewaring in de zin van art. 1385 B.W.

Voor de bewaring van een dier (in casu een hond) in de zin van art. 1385 B.W. is vereist, dat de persoon, die ex art. 556, 2° S.W. vervolgd of tot schadevergoeding aangesproken wordt, de feitelijke macht ten eigen voordele over het dier heeft uitgeoefend.

O.M. en Moonen e.a. t/ Vranken en Dirckx.

Overwegende dat naar voldoening van recht be-
wezen is dat de hond waardoor de konijnen der res-
pectievelijke klagers en burgerlijke partijen werden
gedood wel degelijk de hond is welke na onderzoek
der rijkswacht bij de betichte Vranken werd ontdekt;
dat Ceymis en Coolen een hond, beantwoordend aan
de beschrijving van de hond ontdekt bij Vranken,
hebben zien rondlopen, nadat in de omgeving konij-
nen waren gedood; dat getuige Op 't Eynde Jan,
formeel de hond, nadien bij betichte Vranken ont-
dekt, herkent als zijnde de hond die hij voordien
gezien had met een konijn in de muil; dat niet kan
ontkend worden dat de hond, ontdekt bij Vranken,
een verwilderd uitzicht had en dat noch aan zijn
maaltijden noch aan zijn bewaking bijzondere aan-
dacht werd besteed door het gezin Vranken; dat
vanzelfsprekend, honden die niet voldoende eten krij-
gen en daarenboven vrij rondlopen eerder dan andere
honden op konijnenjacht zullen en kunnen gaan; dat
nadat de hond bij Vranken ontdekt aan het honden-
asiel werd gebracht, eveneens plots de konijnenhokken
vrede kenden; dat derhalve aan geen redelijke twijfel
onderhevig kan zijn dat de hond aangetroffen bij de
betichte Vranken wel degelijk de konijnen heeft ge-
dood;

Overwegende dat uit alle elementen van het onder-
zoek vaststaat dat deze hond verschillende maanden
vóór de feiten bij de betichte Vranken was aange-
komen, en daar vrij rond liep en dat de betichte Vran-
ken hem niet wegjoeg omdat de kinderen ermee speel-
den; dat echter anderzijds wel degelijk vaststaat dat
een zekere tijd vóór de feiten (die zich voor de eerste
maal op 6 november 1962 voordeden) nl. einde sep-
tember of begin oktober deze hond werd weggegeven
aan de tweede betichte; dat tweede betichte zelf er-
kent : « Ik kreeg deze gratis »; dat vanaf dat ogenblik
de eigendom van de hond overging op tweede be-
tichte die zich ook als eigenaar gedroeg en de hond
meenam naar zijn huis en de hond van een halsband
voorzag; dat alleszins vanaf dat ogenblik eerste be-
tichte ontlast was van de feitelijke bewaking van deze
hond, voorzover hij deze ooit zou hebben gehad en uit-
geoefend;

Overwegende anderzijds dat vaststaat dat de hond
in kwestie naar eerste betichte is teruggelopen terwijl
hij nog de halsband droeg hem omgedaan door tweede
betichte; dat uit het onderzoek blijkt dat de hond bij

de betichte Vranken terugkwam op 8 november 1962
(zie verklaring dame Vranken-Salden dd. 7 decem-
ber 1962) of alleszins op de vrijdag of zaterdag (hetzij
9 of 10 november) (zie verklaring zelfde dame op 14
november 1962).

Overwegende dat de betichte Vranken alleszins niet
instaat voor de schade in de nacht van 6 op 7 novem-
ber aangericht bij de genaamde Dirckx Jan en Moo-
nen Jaak daar hij einde september - begin oktober
de hond had weggegeven aan de tweede betichte, die
zich als eigenaar van de hond gedroeg en deze van
een halsband voorzag, dat alleen tweede betichte in
zijn hoedanigheid van eigenaar van de hond aanspra-
kelijk is voor de schade ontstaan in de nacht van
6 november op 7 november bij Dirckx Jan en Moo-
nen Jaak, voornoemd;

Overwegende dat de schade bij de andere eigenaars
van konijnen werd aangericht nadat de hond was te-
ruggelopen van bij de tweede betichte naar de eerste
betichte; dat ook nadat de hond was teruggelopen
naar eerste betichte tweede betichte Dirckx Mathieu
zich nog degelijk als eigenaar van de hond beschouw-
de welke hij van een halsband had voorzien; bij zoverre
dat hij zich op 13 november aanbood bij de betichte
Vranken met de bedoeling de hond terug te halen;
dat in deze omstandigheden de vraag dient opgelost
te weten wie van beiden (Vranken of Dirckx) aan-
sprakelijk is voor de feiten die zich voordeden nadat
de hond bij eerste betichte was teruggekeerd;

Overwegende dat de vraag dient gesteld of in de
korte periode hetzij 8, 9 of 10 november betichte
Vranken moet aangezien worden als hebbende de
bewaking van de hond in de zin van art. 1385 B.W.;
dat dient aangezien als hebbende de bewaking van
een dier « Celui qui, au moment des faits, en a, fût-ce
même momentanément, la garde juridique, c.a.d. celui
qui exerce à son profit le pouvoir de droit ou de fait
sur l'animal » (R.G.A.R. 6943, Trib. civ. Brux, 15 no-
vember 1961). « Opdat er bewaking weze in de zin
van art. 1385 B.W. moet de persoon wiens aansprake-
lijkheid in het gedrang komt de feitelijke macht over
het dier hebben en deze macht te zijnen voordele uit-
oefenen » (Beroep Brussel 17 juni 1961, R.G.A.R.
6875 en R.W. 1961-62 k. 268).

Overwegende dat de betichte Vranken (doordat hij
voorheen maandenlang de hond bij zich had) ook na-
dat de hond terugkwam wel een zekere feitelijke
macht over het dier had (het dier gehoorzaamde zijn
vorige baas) doch dat nergens bewezen is dat de be-
tichte Vranken deze feitelijke macht « te zijnen voor-
dele » heeft uitgeoefend; dat het er eerder de schijn
van heeft dat betichte Vranken — voor zoveel het
hemzelf betreft — de hond gelaten heeft voor wat hij
was en dat niet eens vaststaat dat hij hem binst die
korte periode eten zou gegeven hebben (immers in
dat geval behoefde de hond zich niet bij nachtelijke
strooptochten toe te leggen op konijnenroof); dat voor
zoveel er desbetreffende twijfel zou bestaan deze in
het voordeel van de betichte Vranken dient geïnter-
preteerd; dat derhalve de betichte Vranken dient te
worden vrijgesproken voor de hem ten laste gelegde
feiten en dat de vorderingen der onderscheidene Bur-
gerlijke Partijen voor zover gericht tegen de betichte
Vranken zonder voorwerp zijn; dat anderzijds de be-
tichte Dirckx als eigenaar van de hond — en hij heeft
zich ontegensprekelijk als zodanig gedragen door op
13 november de hond te willen gaan terughalen (zie
zijn eigen verklaring) aansprakelijk is ook voor de
schade aangericht gedurende de korte periode dat
de hond bij de eigenaar Dirckx was ontsnapt en te-
ruggelopen naar zijn vroeger « verblijf »; dat derhalve

de feiten ten laste van betichte Dirckx gelegd bewezen zijn en dat het past hem hiervoor te veroordelen;

Overwegende dat de betichting ten laste van de eerste gedaagde gelegd niet bewezen is;

.....
 NOOT: Bovenstaande beslissing werd bij vonnis van de Correctionele Rechtbank te Tongeren d.d. 19 juni 1963 bevestigd.

BOEKBESPREKING

A. W. Vranckx. — Notarieel administratief recht.
 Centrum voor administratie en documentatie.
 Brussel, 1963. 328 blz.

Tot nog toe beschikten wij in onze Vlaamse rechtsliteratuur niet over een leerboek betreffende het notarieel administratief recht. Een moderne handleiding over deze stof is ten onzent ook in de Franse taal niet te vinden. Wij zouden enkel kunnen vermelden het reeds zeer oud boek van Prof. Oscar Orban uit Luik «Droit administratif notarial», dat voortreffelijk was voor zijn tijd, maar thans natuurlijk hopeloos verouderd is.

Prof. A. Vranckx, raadsheer in de Raad van State, heeft thans op gelukkige wijze deze leemte aangevuld door de uitgave van zijn boek «Notarieel administratief recht», dat de inhoud weergeeft van de cursus die hij doceert aan de rechtsfaculteit te Gent.

Wanneer men zich zou bezinnen over hetgeen de notarissen van administratief recht dienen te weten, zou de opsomming vrij lang worden, want de gevallen waarin de notariële praktijk rechtstreeks of onrechtstreeks met het administratief recht in contact komt zijn menigvuldig. De wet van 21 mei 1929 op het begeven der academische graden heeft echter in haar artikel 8 de inhoud bepaald van de cursus van notarieel administratief recht en beslist dat deze leergang zou omvatten de studie van de wetten, die de bekwaamheid en de goederen der openbare instellingen beheersen, de wetgeving op de krankzinnigen, de bepalingen der reglementen op de openbare schuld en uiteindelijk de reglementen op de deposito- en consignatiekas. Dit zijn dan ook wel de belangrijkste aangelegenheden waarvan de notaris terdege op de hoogte moet zijn voor de uitoefening van zijn beroep.

Prof. Vranckx heeft zijn cursus op brede wijze opgevat en de verschillende hoofdstukken welke hij diende te bewerken telkens geplaatst op een stevig juridisch voetstuk. Waar hij in de eerste afdeling van zijn boek handelt over de openbare instellingen en de instellingen van openbaar nut, vinden wij het essentiële terug van de uitmuntende verhandeling die de auteur over hetzelfde onderwerp reeds had doen verschijnen in het Administratief Lexicon. Ook nu nog heerst er bij veel juristen op dit stuk heel wat verwarring, die door de uiteenzetting van Prof. Vranckx volledig wordt uitgeschakeld. Na te hebben gewezen op de historische evolutie van beide begrippen omschrijft de auteur duidelijk de kenmerken van de openbare dienst en plaatst hij het ontstaan en de ontwikkeling ervan in het kader van de economische evolutie waardoor, in het algemeen belang, deze diensten in grote mate werden vermenigvuldigd. Hij verklaart hoe het onmogelijk is dat deze diensten onder een eenvormig juridisch statuut zouden kunnen werken en hoe de behoeften van de praktijk een

grote verscheidenheid hebben opgedrongen, terwijl hij van de andere kant toch de gemeenschappelijke trekken in het licht stelt. Zeer interessant is het meningsverschil tussen Prof. Vranckx en A. Buttgenbach betreffende de opvatting van het begrip «openbare instelling». Waar deze laatste aanvaardt dat enerzijds in het burgerlijk recht en anderzijds in het administratief recht aan dit begrip een verschillende inhoud zou kunnen gegeven worden, wordt zulks door Prof. Vranckx bekritiseerd en meent hij zich te moeten houden aan de positieve wetgeving met dewelke, zoals hij het aantoonde, de opvattingen van Buttgenbach niet te verenigen is.

Prof. Vranckx ontleedt dan achtereenvolgens de wetsbepalingen die toepasselijk zijn op openbare instellingen en op instellingen van openbaar nut, in verband met hun oprichting, hun werking en hun ontbinding, met alle bijkomende vraagstukken die zich hiermede verweven.

De tweede afdeling van het boek heeft als voorwerp het beheer over de onroerende goederen van publiekrechtelijke personen en vangt aan met een bevattelijke bepaling van de begrippen «openbaar en privaat domein» en een beknopte uiteenzetting aangaande de verschillende meningen die zich desaan gaande in de rechtsleer en de rechtspraak hebben geopenbaard. Schrijver bespreekt dan de bijzondere kenmerken van de juridische toestand der onroerende goederen van het openbaar domein en van het privaat domein, om daarna in verschillende achtereenvolgende hoofdstukken uitvoerig uit te weiden over het beheer van de onroerende goederen van het staatsdomein, alsmede van deze van de provincie, de gemeente, de commissies van openbare onderstand en de kerkfabrieken. Bij elk van deze hoofdstukken wordt een beknopt commentaar gegeven van de talrijke wettelijke bepalingen die in de laatste jaren menigvuldige afwijkingen van de traditionele regelen hebben voorzien. Zo besteedt de auteur een heel hoofdstuk aan het belangrijk probleem van de verpachting van landeigendommen toebehorende aan staat, provincies, gemeenten en openbare instellingen.

Afzonderlijk worden nadien behandeld de schenkingen en legaten aan publiekrechtelijke personen, met alle modaliteiten betreffende de vereiste administratieve machtigheden.

Zeer nuttig voor de praktijk zijn de gegevens die worden medegedeeld aangaande de toepassing van het fiscaal recht op de verhandelingen met publiekrechtelijke personen. Stippen wij hierbij aan dat in het boek de volledige lijst gepubliceerd wordt van alle instellingen waarvan het bestuur der registratie en domeinen de aard van plaatselijke openbare instelling of van openbare staatsinstelling heeft erkend voor de toepassing van de fiscale wetgeving. Het raadplegen van deze lijst zal vele onnuttige opzoeken kunnen besparen.

Een volgende afdeling van het boek behandelt alle juridische aangelegenheden betreffende de geesteszieken.

Ook hieromtrent had Prof. Vranckx reeds in het Administratief Lexicon een volledig tractaat gepubliceerd, waarvan wij de inhoud hier grotendeels terugvinden. Wij hebben destijds reeds, bij het verschijnen van deze verhandeling in het Administratief Lexicon, er de lof over gesproken die dit werk zozeer verdient. Indeling der krankzinnigengestichten, voorwaarden van plaatsing, verblijf, overplaatsing en ontslag, afzondering ten huize en open afdelingen zijn achtereenvolgende kapitels waarin op bondige, doch volledige wijze alle gegevens worden medegedeeld die

van belang zijn voor een grondige kennis van het onderwerp. Dit alles wordt dan nog aangevuld met de behandeling van bijkomende vraagstukken, zoals de gerechtelijk geïnterneerden ingevolge de wet van 1930, de plaatsing van abnormale kinderen en de kosten van onderhoud en verpleging.

Zeer belangrijk voor het notariaat, en trouwens voor alle juristen, zijn de hoofdstukken betreffende de rechtsbekwaamheid van de geesteszieke en het beheer over zijn vermogen. Deze stof, die zich versmelt met het burgerlijk recht, wordt zeer grondig behandeld met menigvuldige verwijzingen naar de rechtspraak, terwijl de auteur ook stelling neemt ten opzichte van juridische betwistingen die talrijk voorkomen in deze sector.

Prof. Vranckx heeft aan zijn boek ook een commentaar toegevoegd op de wet van 16 april 1935 die het nieuw artikel 1386 bis in het Burgerlijk Wetboek heeft ingevoegd aangaande de schadeplicht van de geesteszieke.

De vierde en vijfde afdelingen van het boek zijn dan uiteindelijk gewijd aan de reglementering betreffende de deposito- en consignatiekas en aan de

staatsschuld, twee onderwerpen die voor veel juristen een vreemd en weerbarstig aanzicht vertonen, doch waarvan de algemene beginselen en de praktische toepassingen in het besproken boek met grote eenvoud en bijzondere duidelijkheid worden uiteengezet.

Het werk van Prof. Vranckx heeft zeer grote verdiensten omdat het in de eerste plaats aan onze studenten een uitmuntend leerboek bezorgt dat hun tot nog toe ontbrak. Het heeft door zijn streven naar zakelijke beknoptheid een uitmuntende pedagogische waarde. Het zal echter niet minder diensten bewijzen aan de juristen die in de praktijk staan. Inderdaad, alles wat enig belang heeft op het gebied van wetgeving of jurisprudentie betreffende de behandelde onderwerpen is in dit boek te vinden. Er staat on-eindig veel meer in dan men op eerste gezicht zou veronderstellen. Het is daarbij, door de juridische stellingen die door de auteur aangaande talrijke betwiste problemen worden ingenomen, een waardevolle bijdrage tot onze Vlaamse rechtsliteratuur.

René Victor.

INGEZONDEN BIJDRAGE

HERVORMING VAN HET ONDERWIJS IN DE RECHTEN

In verband met het wetsvoorstel dat in het Rechtskundig Weekblad van 24 november 1963, samen met de memorie van toelichting gepubliceerd werd, weze het ons toegelaten een paar bemerkingen, zowel ten goede als ten kwade ter overweging te geven, vooral dan wat betreft de hervorming van het programma der kandidaturen.

In het systeem zoals het thans sedert 1929 aan onze Universiteiten en gelijkgestelde Instituten in voege is, worden Latijn, Geschiedenis en Literatuur aan de kandidaat-juristen gedoceerd te zamen met de kandidaat-filologen en -historici, zodat eerstgenoemde te veel krijgen van wat hun niet dienstig is en te weinig van hetgeen ze in hun juridische loopbaan kunnen gebruiken. Het mag dus als een heilzame gedachte worden bestempeld, indien de reformateurs de kandidatuur in de rechten aan de Fakulteit van Wijsbegeerte en Letteren willen onttrekken om ze bij die van de Rechten in te schakelen. Even prijszwaardig is het voorstel om de drie hoger geciteerde vakken, ofwel af te schaffen (Latijn) ofwel aan de noodwendigheden van de rechtsstudiën aan te passen (Geschiedenis en Literatuur).

Waar de auteurs van het besproken wetsproject voorstellen de cursus Logica, zij het dan onder de naam van Formele Logica, te behouden, kunnen wij ons met hen niet akkoord verklaren. Het heet inderdaad dat de jurist veel nut zal halen uit de vorming van zijn redeneervermogen door een cursus, waarin de methodes van de logica worden uiteengezet. Hierbij moeten wij aanmerken dat Formele Logica ofwel op wijsgerige wijze ofwel op modern-wetenschappelijke manier kan beoefend worden. In het eerste geval wordt het in hoofdzaak een scholastieke discussie over de zeven of acht wetten van het aristotelisch syllogisme, ten einde te weten of de negers nu wel sterfelijk zijn en of walvissen wel degelijk zoogdieren zijn.

Wie redeneert er nog met syllogismen? Een paar nuchtere principes en wat gezond verstand zijn beter dan dertig uren haarklieverij en spitsvondigheden. In het tweede geval zal de formele logica neerkomen op algebraïsche deductiestelsels of axiomatische calculussen met als basis de Principia Mathematica van Whitehead en Russell, die wel veel interesse kunnen bieden aan wiskundigen op zoek naar een eenvoudige wetenschappelijke deductiemethode, maar waarop toekomstige juristen, die per definitie meestal « des faibles en math's » zijn, nutteloos een jaar lang hun hoofd zullen breken. Neen, indien de reformateurs van oordeel zijn dat de cursus Moraal kan afgeschaft en ingeschakeld in de nieuwe algemene cursus over de « Grote stromingen van de Wijsbegeerte, met inbegrip van de meest recente », dan zien wij er geen bezwaar in dat aan de Logica eenzelfde lot beschoren wordt.

Wat betreft de cursus Staathuishoudkunde, die van het derde naar het tweede jaar overgeheveld wordt, één wens: dat hij niet blijve hetgeen hij nu groten-deels geworden is, een uitstalling van vernuftige diagramma's en mathematische formules, waaraan toekomstige juristen weinig of geen vreugde beleven. Dat hij worde, naar de wens van de hervormers « een uiteenzetting van de algemene begrippen betreffende de economische aspecten van het leven in gemeenschap ».

Voor de rest niets dan goed over het besproken wetsontwerp. De voorgenomen hervorming van de kandidaturen zal worden hetgeen de heren professoren ervan zullen maken: als zij niet grondig vertrouwd zijn met de inhoud en de speciale aard van de rechtsstudies, dan staan we over een tiental jaren weer voor de noodzaak ener aanpassing van het programma.

Dr. Jur. K. HAENEN,

Lewven.

BALIELEVEN

Reis naar Eindhoven door de Vlaamse Conferentie der Balie van Gent op 11 november 1963

11 november 1963! In de vroege ochtenduren ontwaarde men vóór het Gentse gerechtsgebouw een belangrijke samenscholing. Het kon niet gaan om de behandeling van een of andere ophefmakende assisenzaak, de dag inachtgenomen. Het was inderdaad feestdag voor de Vlaamse Conferentie der Balie daar zij een uitstap voorzien had naar de N.V. Philips fabrieken te Eindhoven.

Reeds van bij de aanvang van de reis waren de vrolijke stemming en de gezelligheid van de partij niettegenstaande het vroeg uit de veren kruipen. De eerste zonnestralen hadden er weldra voor gezorgd dat velen dorstig werden met het gevolg dat het gezelschap belandde in een Hollandse drankgelegenheid waar een heerlijk glaasje Bols geproefd werd. Aldus gesterkt en opgekikkerd, na de lange tocht die we achter de rug hadden, werden wij gastvrij ontvangen in de Philips fabrieken waar we een voordracht bijwoonden gehouden door Mr. Heukensfeldt Jansen die het had over de evolutie en de doorgedreven specialisatie in de productie van de Philips fabrieken. Achteraf werd ons door Mr. Van der Heyden gesproken over de rol van de jurist in de onderneming. Spreker liet opmerken dat de behoefte aan juristen in de onderneming groter wordt naarmate de rechtsproblemen ingewikkelder en talrijker worden. De N.V. Philips is een van de eerste Nederlandse bedrijven geweest die juristen in dienst nam in het kader van haar onderneming. Op deze treffende uiteenzettingen volgde onder deskundige leiding een rondgang door de gloeilamp- en televisiefabriek. Daar kenden wij het voorrecht op de hoogte gesteld te worden van de laatste uitvindingen en fabrikatieprocédés, wat ons nog vergemakkelijkt werd door het dragen van een speciale bril.

's Middags werden wij uitgenodigd in het ontspanningsgebouw Philips waar ons een prachtig en originele lunch werd aangeboden (op het menu: consommé, kip à la sunmaid, gâteau viennois, moka, het geheel vergezeld van een heerlijk wijntje).

Aan ons verblijf daar kwam al te vlug een einde maar het programma voorzag nog een rondgang in de fabriek van gegolfd karton en in het distributiecentrum, een 4 km buiten de stad.

Als slot van het uiterst interessant bezoek kregen we nog een film te zien over de expansie van de Philips fabrieken in verschillende landen en werd ons de tee aangeboden.

Dat de N.V. Philips ervan overtuigd weze dat de leden van de Vlaamse Conferentie een blijvende herinnering behouden aan hun bezoek aldaar en meer in het bijzonder aan de Nederlandse gastvrijheid waarmee zij ontvangen werden.

En hieraan zal heel zeker niet vreemd zijn de attentievolle en zó sympatieke bemiddeling van onze ex-confrater Mr. Frans De Clerck, public relationsman van Philips te Brussel.

Vooraleer Nederland te verlaten maakten de meesten van de gelegenheid gebruik een reserve sigaartjes en dergelijke aan te kopen. Op de terugweg zorgde men voor de nodige ontspanning na deze zeer drukke dag door de avond door te brengen in een gezellig restaurant waar nog veel plezier gemaakt werd.

Sonja Sabbe.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

Sinds meer dan tien jaar maakt de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen deel uit van de Kring voor het Vlaams Gezelschapsleven Antwerpen.

Jaarlijks wordt in samenwerking met de afdeling Antwerpen van het Vlaams Economisch Verbond, het Vlaams Geneesheren Verbond, de Koninklijke Apothekersvereniging, de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging en de Vlaamse Chemische Vereniging in de Stadsfeestzaal, Meir, te Antwerpen, een Galabal ingericht.

Dit bal is niet alleen toegankelijk voor de Antwerpse Confraters doch wordt elk jaar ook bijgewoond door advocaten bij andere balies ingeschreven.

Het bal gaat door op zaterdag 25 januari 1964, om 21 uur.

Plaatsen kunnen voorbehouden worden bij het Vlaams Economisch Verbond, Schoenmarkt 31 VII, Antwerpen.

De bijdrage beloopt F 175,— per persoon (plaatsbespreking inbegrepen) en dient vóór 5 januari e.k. gestort op P.C.R. 489.066 van het Vlaams Economisch Verbond.

Orkest: André Coucke en zijn groot Symfonisch Amusementsorkest met «Skyliners» en «Tzigania».

Avondkledij is verplicht. Cocktailkledij niet toegelaten.

MEDEDELINGEN

Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven

Het Vlaams Rechtsgenootschap, fakulteitskring van de Nederlandstalige studenten in de rechten aan de Universiteit van Leuven, heeft sinds haar stichting 78 jaar geleden, de betrachtting haar leden behulpzaam te zijn bij hun vorming tot advocaten, magistraten, juristen en bedrijfsleiders.

Hiervoor richt het Vlaams Rechtsgenootschap conferenties, pleitoefeningen, en jaarlijkse rechtscongressen in. Bovendien werd door ons ook opgericht het Studiecentrum voor Buitenlands Recht en Rechtsvergelijking, waardoor wij het noodzakelijke contact met de vreemde landen en hun rechtstelsels willen verruimen.

Met deze idee voor ogen heeft het V.R.G. het plan opgevat, dit jaar een gezamenlijke reis met de studenten uit de drie doktoraten naar Londen te organiseren. Het was onze overtuiging dat een dringend en levend contact noodzakelijk werd met het Engels Rechtstelsel, temeer daar wij op dit ogenblik in een tijdperk leven, waarin niemand de ogen kan gesloten houden voor wat in zijn buurland gebeurt.

De welwillende steun van Zijne Excellentie Sir Roderrick Barkely, Ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk te Brussel, de warme aanbevelingen van Mgr. Deschamps, Rector van de Universiteit, van Mgr. De Raeymaecker en Mgr. Maertens, Pro-rector en Vice-rector, de beslissende hulp van Professor Van Hee, Decaan van de Fakulteit voor Rechtsgeleerdheid, en van Professor Van Hecke, Voorzitter van het Studiecentrum voor Buitenlands Recht, zijn voor ons het bewijs dat ons plan beantwoordt aan een bestaande wens.

Het Brits Consulaat heeft bereidwillig op zich genomen deze wetenschappelijke reis te organiseren.

Hierdoor is het ons mogelijk gemaakt bezoeken te brengen aan de Universiteit, aan de gerechtshoven, aan de barristersassociations en commerciële instellingen.

Katolieke Universiteit te Leuven

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Dr. Clyde Summers, Professor aan de Yale Law School (U.S.A.), zal drie lezingen houden in het Collegium Falconis, Tiensestraat 46, Leuven.

1. Op woensdag 11 december 1963, te 11 uur, over : *Some Basic Principles of American Labor Law.*
2. Op donderdag 12 december 1963, te 10 uur, over : *Freedom of Association in American Labor Law - Law and Reality.*
3. Op donderdag 12 december 1963, te 11 uur, over : *Enforcement of the Collective Agreement - Legal Principles and Industrial Practice.*

Alle studenten worden uitgenodigd.

TIJDSCHRIFTEN

Advocatenblad, jrg. 1963 - nr. 9 :

Stuyt T., De betekenis van de begrippen plan en werk bij de waardering in het onteigeningsproces. — Meijer F. N., De beurzestrijd van 1962. — R. Korthals Altes, Nieuwe verdragen (rectificatie). — Beslissingen der raden van toezicht (nrs. 876-886). — L. Van Heijningen, Ad « Enquêteverordening », met onderschrift van de redactie.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1963 - nr. 40 :

K. N. Korteweg, Het Presidium van de krijgsraden bij de Land- en de Luchtmacht I. — F. Feenstra, Prof. H. R. Hoetink †. — C. H. F. Polak, Het telefoongehem. — Het werk aan het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — W. W. Feith, Procureursbijstand van gedaagde in Kort Geding. — J. G. L. Reuder, Procureurstelling in Kort Geding. — Nieuwe cassatietermijnen. — M. S. Van Oosten, Nederlands-Duitse Juristenbijeenkomst. — G. E. Langemeyer, Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap. — G. Van Leuven, De handelingsonbekwaamheid in art. 164 B. W.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1963 - nr. 4790 :

A. van de Wijnpersse, Zijn en behoren in het alimentatierecht na scheiding (II, slot). — R. D. Kollewijn, Oproeperikelen in een internationaal adoptatiegeval.

Journal des Tribunaux, jrg. 1963 - nr. 4424 :

J. M. Saravia, Le droit devant l'accélération de l'évolution de l'histoire. — J. Canivet, De la réparation du préjudice des victimes par ricochet (II).

Jurisprudence du Port d'Anvers, jrg. 1963 - nr. 9 en 10 :

Abordage. — Affrètement fluvial. — Affrètement maritime. — Assistance et Sauvetage. — Commissionnaire-expéditeur. — Compétence. — Droit international. — Louage de choses. — Louage de services et d'ouvrage. — Prescription. — Privilèges. — Responsabilité. — G. Willems, L'Escaut, accès au port d'Anvers.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie, jrg. 1963 - nr. 2 :

G. Potvin, De la libération conditionnelle des condamnés. — R. Screvens, Le nouveau Code Pénal Hongrois. — J. D'Haenens, Une synthèse entre les systèmes répressifs des lois spéciales est-elle réalisable ?

Revue Générale de Assurances et des Responsabilités, jrg. 1963 - nr. 9 :

Rechtspraak.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil d'Etat, jrg. 1963 - nr. 3 :

Y. Chapel, La juridictionnalisation de la fonction disciplinaire en droit administratif comparé.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique, jrg. 1963 - nr. 11 :

Etat Civil. — Bibliographie. — Cimetières et inhumations. — Enseignement. — Etat civil. — Services publics. — Traitements et pensions. — Revue de la jurisprudence.

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'Etranger, jrg. 1963 - nr. 5 (Parijs) :

P. Stainov, La nature juridique des actes de planification dans l'état socialiste. — J.-P. Ferretjans, La constitution du 7 avril 1963 de la République socialiste fédérative de Yougoslavie et l'unité marxiste du pouvoir d'Etat. — L. Hamon et Cl. Emeri, Chronique constitutionnelle et parlementaire française. — Th. Pinet, Analyse des textes législatifs et réglementaires.

Recueil Dalloz, jrg. 1963 - nr. 39 (Parijs) :

E. S. De la Marnierre, De la construction édictée en violation d'une servitude.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"